

*Słownik nazw geograficznych
doliny Skawicy*

Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej
Uniwersytetu Jagiellońskiego

Paweł Franczak

Słownik nazw geograficznych doliny Skawicy

Kraków 2012

Publikacja wydana ze środków Instytutu Geografii i Gospodarki
Przestrzennej UJ

Recenzent: prof. dr hab. Adam Łajczak

Adiustacja: Zofia Smęda

Makieta książki, skład tekstu i przygotowanie do druku:

Małgorzata Ciemborowicz (Pracownia Wydawnicza IGiGP UJ)

Projekt okładki: Małgorzata Ciemborowicz – na okładce zamieszczono
fragment II zdjęcia topograficznego Galicji tzw. zdjęcia franciszkańskiego,
arkusz Sucha-Zawoja z 1861–1862 r. w skali 1:28 800

© Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ

Wydanie I Kraków 2012

ISBN 978-83-88424-65-6

Wydawca:

Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ

ul. Gronostajowa 7, 30-387 Kraków, Polska

tel. (+48) 012 664 52 50, faks (+48) 012 664 53 85

www.geo.uj.edu.pl

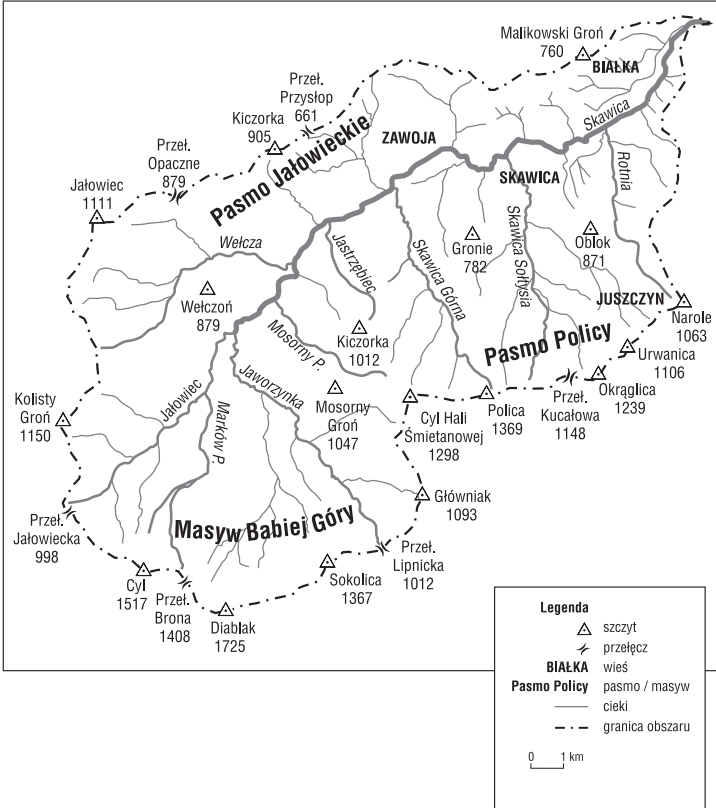
Druk:

Poligrafia Inspektoratu Towarzystwa Salezjańskiego

ul. Konfederacka 6, 30-306 Kraków, Polska

tel. (+48) 12 266 40 00, faks (+48) 12 269 02 84

www.sdb.krakow.pl

WSTĘP

Niniejszy słownik jest pierwszym tego typu opracowaniem, obejmującym nazwy geograficzne doliny Skawicy. Obejmuje nazwy z doliny Skawicy znajdującej się na pograniczu Beskidów Żywieckiego i Makowskiego. Są to m.in. toponimy, hydronimy, nazwy przyrody nieożywionej i ożywionej, a także nazwy związane z osadnictwem oraz turystyką.

Na omawianym obszarze występuje bardzo dużo nazw miejscowych, które z biegiem czasu zanikają lub ulegają przekształceniu. Nazwy te nie doczekały się dotychczas szczegółowego opracowania, a jedynie nieliczne wymieniane są w przewodnikach turystycznych. Dlatego też jednym z celów tego *Słownika* jest ochrona jak największej liczby tych nazw przed zapomnieniem. Ponieważ Masyw Babiej Góry, należy do jednych z najliczniej odwiedzanych przez turystów miejsc w Beskidach stąd *Słownik* ma przekazać informacje o obiektach geograficznych znajdujących się w dolinie Skawicy. *Słownik* skierowany jest więc zarówno do pasjonatów Beskidów, jak i mieszkańców tego regionu.

Przy opracowaniu słownika autor posłużył się głównie mapami topograficznymi, hydrologicznymi i turystycznymi. Wykorzystał także dane z serwisu Geoportal.gov.pl oraz publikacje dotyczące okolic Babiej Góry. Znaczną część materiałów stanowią wywiady przeprowadzone z mieszkańcami doliny Skawicy. Autorowi udostępniono również materiały z archiwów parafialnych w Skawicy, Zawoi i Makowie Podhalańskim.

Dolina Skawicy rozciąga się z południowego-zachodu ku północnemu-wschodowi na długości około 24 km. Od północnego-zachodu zamyka ją Pasma Jałowieckie, od południowego wschodu Pasma Policy, a od zachodu Masyw Babiej Góry z Diablakiem (1725 m n.p.m.). Pasma górskie otaczające dolinę Skawicy zbudowane są z utworów trzeciorzędowych (fliszu karpackiego tworzonego głównie z naprzemianległych ławic piaskowców magurskich i łupków). Pasma Babiogórskie tworzą płaskie nasunięcia oraz fałdy płaszczowiny magurskiej. Grzbiety górskie mają charakter grzbietów inwersyjnych i monoklinalnych, a dna dolin są założone na mniej odpornych starszych skałach. Północne i północno-zachodnie stoki górskie są

stromie, natomiast południowe i południowo-wschodnie – łagodne. Na stokach tych licznie występują osuwiska, którym często towarzyszą jaskinie, z których największą jest Jaskinia Oblica.

Pod względem hydrologicznym Skawica należy do dorzecza Skawy. Główną rzeką na omawianym obszarze (charakteryzującym się gęstą siecią rzeczną) jest Skawica, do której uchodzi wiele cieków. Największymi jej dopływami są: Skawica Sołtysia, Skawica Górna, Jaworzyna, Welcza, Rotnia i Marków Potok. Ponadto w dolinie występują liczne jeziora osuwiskowe, z których największym jest Mokry Stawek.

Użytkowanie ziemi w dolinie Skawicy charakteryzuje się wyraźną pasowością. W dnie doliny Skawicy wzdłuż rzeki mieszczą się zabudowania o układzie łańcuchówki. Powyżej nich w kierunku północnym na łagodnie nachylonych stokach rozciągają się pola uprawne. Wyżej strome stoki górskie porasta las, z wyjątkiem pasa przełęczowy powstałego na mniej odpornym podłożu. Na przełęczach tych mieszczą się pola uprawne z zabudowaniami o układzie zarębków. Na południowych stokach doliny Skawicy mieszczą się liczne zabudowania powstałe na polanach. Od ujścia Skawicy do Skawy, w górę doliny rozciągają się trzy miejscowości: Białka, Skawica i Zawoja oraz, na niewielkiej części doliny zabudowania Juszczyzna.

W związku z taką mozaikowością zarówno elementów przyrodniczych, jak i antropogenicznych mieszkańcy doliny Skawicy posługiwali się i nadal posługują wielką liczbą nazw geograficznych.

A

ARCYGLÓWKA, szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 878 m n.p.m., między Kiczorą na NE a górą Solniska na W. Stoki N porasta las, natomiast pozostałe zajmują polany, na których znajdują się trzy przysiółki: Figury, Cyrhel i Szczurkówka.

B

BABIAKÓW, stara nazwa potoku Skawica Górna.

BABIARZÓWKA, szczyt o wys. 880 m n.p.m., położony na E od przeł. Opaczne.

BABIEJ GÓRY MASYW, masyw górski w Paśmie Babiogórskim. Jego najwyższy szczyt, Diablak, osiąga 1725 m n.p.m. Masyw od E zamyka przeł. Lipnicka (1012 m n.p.m.), a dalej grzbiet rozciąga się przez Sokolicę (1367 m n.p.m.), Kępę (1521 m n.p.m.), Głowniak (1617 m n.p.m.) po Diablak (1725 m n.p.m.). Następnie główny grzbiet opada przez Kościółki (1615 m n.p.m.) na przeł. Brona (1408 m n.p.m.), a następnie wznosi się na Cyl (1517 m n.p.m.). Masyw kończy się na przeł. Jałowieckiej Północnej (998 m n.p.m.), na której rozpoczyna się Pasma Jałowieckie. Na stokach masywu zaznacza się, najwyraźniej w całych Beskidach, piętrowy układ roślinności. Szczególną cechą masywu jest rumowisko skalne pokrywające jego szczytowe partie.

BABIOGÓRSKI PARK NARODOWY, park narodowy utworzony w 1954 r. na stokach Babiej Góry. Powołany został ze względu na ochronę cennych walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Początki starań o utworzenie parku narodowego na Babiej Górze sięgają przełomu XIX i XX w. Jako jeden z pierwszych, potrzebę ochrony tego obszaru zauważył Hugo Zapałowicz, który prowadził tu badania roślinności. W 1910 r. prof. Marcin Raciborski zaproponował utworzenie pierwszego beskidzkiego rezerwatu, a w 1923 r. prof. Kazimierz Sosnowski domagał się utworzenia przez Państwową Radę Ochrony Przyrody obszaru chronionego na Babiej Górze. Wielki krok w kierunku utworzenia parku narodowego uczynił Władysław Midowicz, który opublikował w *Ochronie Przyrody* projekt Babilio-

górskiego Parku Narodowego. Na jego podstawie w 1933 r. został utworzony przez Polską Akademię Umiejętności rezerwat o pow. 642 ha. Pomimo formalnej ochrony lasy babiogórskie nadal były intensywnie eksploatowane, dlatego w 1949 r. odbyła się w Zawoi konferencja, na której przedyskutowano koncepcję utworzenia Babiogórskiego Parku Narodowego. Park ten został powołany prawnie 30 października 1954 r. Pierwotnie pow. Parku wynosiła 1703,7 ha, a w 1997 r. została zwiększona do 3391,55 ha. W 1977 r. park został włączony do sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO. Dyrekcja Parku i Ośrodek Edukacji Babiogórskiego Parku Narodowego mieści się w Zawoi. Symbolem parku jest okrzyn jeleni.

BABIOGÓRSKIE PASMO, pasmo górskie rozciągające się od przeł. Glinne nad Korbielowem po dolinę Skawy koło Osielca. W skład pasma wchodzi: Masyw Babiej Góry oraz Pasma Policy. W przewodnikach turystycznych bywa do niego zaliczane także Pasma Jałowieckie, które według podziału fizycznogeograficznego Kondrackiego z 2004 r. należy do Beskidu Makowskiego. Najwyższym szczytem pasma jest Diablak (1725 m n.p.m.).

BAJERSKA MASZYNA, przysiółek Zawoi Górnej, nad potokiem Jarorzyna na wys. 630 m n.p.m. Nazwa pochodzi od wodnego tartaku, który znajdował się w tym miejscu do pierwszej poł. XX w.

BANIA, szczyt o wys. 892 m n.p.m., stanowiący zwieńczenie grzbietu Mosorzyc, rozciągającego się na N od góry Soska, porośnięty lasem świerkowym.

BARANI GROŃ, północny grzbiet Babiej Góry najbardziej wysunięty na W. Jego maksymalna kulminacja osiąga 864 m n.p.m. Porośnięty lasem świerkowo-bukowym, rozciąga się między potokiem Urwisko na E i Skawicą na NW.

BARANKOWA

1. polana na wys. ok. 800 m n.p.m. w Paśmie Jałowieckim na przełęczy między Kolistym Groniem na E i Wełczoniem na W. Znajdują się na niej zabudowania przysiółków Mylne Młaki, Barankowa i Kijakowa.

2. przysiółek Zawoi Górnej na polanie o tej samej nazwie na wys. 810 m n.p.m. Nazwa związana jest z prowadzonym tam w przeszłości wypasem owiec.

BARANY, przysiółek Zawoi Węlcza znajdujący się na S stoku góry Kolędówka na wys. 690 m n.p.m. Nazwa związana jest z prowadzonym na nim w przeszłości wypasem owiec.

BARAŃCOWA, przysiółek Górnej Zawoi w dolinie Markowego Potoku na wys. ok. 700 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Baraniec.

BARAŃCOWY POTOK, potok wypływający ze stoków Suchego Gronia w Paśmie Babiogórskim, poniżej Kolistej Polany na wys. 990 m n.p.m. Potok ma dł. 1150 m i uchodzi do Markowego Potoku na wys. 735 m n.p.m.

BARCIKOWA, przysiółek Białki na wys. 983 m n.p.m., w ujściowym odcinku rzeki Skawicy. Mieści się przy skrzyżowaniu drogi krajowej nr 28 z drogą wojewódzką nr 957.

BARTUNKOWA POLANA, nieistniejąca już polana w Paśmie Policy, która uległa sukcesji leśnej. Znajdowała się na E od polany Kadelka na szczycie Bartunkowej Grapy. W przeszłości była własnością rodziny Bartunków, po których zachował się, leżący kilkadziesiąt metrów dalej na SW, przysiółek U Bartunków.

BARTYZELE, przysiółek Zawoi u podnóża góry Bartyzelowa, leżący na wys. 505 m n.p.m. u ujścia potoku Kalina. Nazwa pochodzi od nazwiska Bartyzel.

BARTYZELOWA GÓRA, boczny grzbiet Lachów Gronia o wyraźnym spłaszczeniu, opadający na S do doliny Skawicy. Wznosi się na wys. 510–620 m n.p.m. Na W stoku rozciąga się polana o pow. 4,4 ha, natomiast na E znajdują się intensywnie zarastające polany, między którymi przepływa potok Kalina.

BEDNARZOWA, przysiółek Białki na wys. 390 m n.p.m., nieopodal skrzyżowania drogi krajowej nr 28 z drogą wojewódzką nr 957. Nazwa pochodzi od nazwiska Bednarz.

BESKID, przysiółek Zawoi Przysłop na wys. 655 m n.p.m., między przysiółkami Pod Grapą, Bubiaki i Maliny. Nazwa pochodzi z języka wołoskiego i oznacza górską łąkę bądź pastwisko.

BESKIDEK, szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 1044 m n.p.m., leżący na NW od przeł. Klekociny. Na S stoku góry rozciąga się polana o pow. 48 ha, która administracyjnie należy do Koszarawy.

W przeszłości polana zajmowała znacznie większy obszar, lecz ulega intensywnej sukcesji lasu.

BĘBNY DOLNE, przysiółek Zawoi na SE stoku góry Kukłówka w Paśmie Jałowieckim w zakolu rzeki Skawica na wys. 580 m n.p.m.

BĘBNY GÓRNE, przysiółek Zawoi na S stoku góry Wełczoń, na wys. 590 m n.p.m.

BIAŁA, stara nazwa wsi → Białka.

BIAŁKA, wieś położona w dolnym odcinku doliny Skawicy, a także na rozległym wypłaszczeniu terenu u ujścia tej rzeki do Skawy, na wys. 370–420 m n.p.m. Lokowana została najprawdopodobniej w 1562 r., jednak pierwsza wzmianka o niej pochodzi z 1564 r. Stanowiła własność królewską i wchodziła w skład tzw. dóbr makowskich starostwa lanckorońskiego. W 1839 r. wraz z pozostałymi wsiami tych dóbr została sprzedana hrabiemu Filipowi Saint – Genois. Już w 1887 r. syn hrabiego Maurycy odsprzedał majątek Albrechtowi Habsburgowi, będącemu właścicielem dóbr żywieckich. W 1886 r. Białą – jak była wtedy nazywana dzisiejsza Białka – zamieszkiwało 1188 mieszkańców. W 2012 r. wieś liczy natomiast 2587 mieszkańców, a jej pow. wynosi 12,06 km². W przeszłości miejscowość zwana była Białą oraz Zabielną. Parafię rzymskokatolicką erygowano dopiero w 1984 r. Wcześniej wieś należała do parafii w Makowie Podhalańskim.

BIAŁY KAMIENIŃ, szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 690 m n.p.m. Na S stoku wznosi się Klasztor oo. Karmelitów Bosych. Kopułę szczytową wraz ze stokiem wschodnim porasta las świerkowy.

BIEDNY BÓR, dawna nazwa Straconej Polany.

BIELASY, przysiółek Zawoi na wys. 650 m n.p.m., leżący na E stoku góry Magurka (Borsucza), powyżej przełęczy bez nazwy między Zawoją a Grzechynią.

BISAGI, przysiółek Juszczyzna Polany na wys. 730 m n.p.m., w górnym odcinku zlewni potoku Rotnia. Nazwa pochodzi od nazwiska Bisaga.

BISKUPÓWKA → Na Biskupce.

BŁĘDNA, przysiółek Zawoi składający się z kilku zabudowań rozrzuconych na polanie zarębkowej o pow. 48 ha, na NW grzbiecie Mosornego Gronia w Paśmie Policy. Zabudowania rozciągają się

równoległe do stoku na wys. 670–720 m n.p.m. Nazwa prawdopodobnie nawiązuje do „zagubienia się” przysiółka w lesie.

BŁODNIAŃSKA STRUŻKA, niewielki prawobrzeżny potok uchodzący do Jaworzyny w Słonówce na wys. 770 m n.p.m.

BOCIANIE GNIAZDO, wychodnia piaskowca pod szczytem Cyłu Hali Śmietanowej. Roztacza się z niej panorama m.in. na Babią Górę oraz Pilsko.

BOGACZOWA, przysiółek w jej dolnej części Białki, na wys. 384 m n.p.m. Na jego terenie znajduje się fabryka osłonek białkowych FABIOS, jedna z największych fabryk tej branży w Europie (otwarta w 1973 r.). Nazwa przysiółka pochodzi od nazwiska Bogacz.

BOGATE DOLINY, obszar na N stoku Babiej Góry, rozciągający się wokół Markowego Stawu. Miejsce to obecnie jest całkowicie zalesione, w przeszłości jednak znajdowały się tu łąki.

BOROWI, przysiółek Zawoi na N stoku góry Hujdy na wys. 570 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Borowy.

BORSUCZE SKAŁY, ściany skalne kilkumetrowej wysokości na N stoku Małej Babiej Góry, ok. 100 m na E od Markowego Stawu, powstałe w wyniku obrywu skalnego stoku Cyłu. Nazwę zawdzięczają znajdującym się nieopodal borsuczynom jamom.

BORSUCZYNA, druga nazwa szczytu → Magurka o wys. 872 m n.p.m. w Paśmie Jałowieckim.

BORY, przysiółek w Zawoi nad potokiem Wełcza na wys. 670 m n.p.m. W miejscowej gwarze „bory” oznaczają podmokły teren, stąd nazwa.

BRONA, przełęcz o wys. 1408 m n.p.m., między Małą a Wielką Babią Górą. W przeszłości stanowiła przejście z Podgóry (Polhory) do Zawoi. Obecnie prowadzą tędy ważne szlaki turystyczne. Przez lokalną ludność zwana była także Siodłem lub Siodełkiem.

BROSKI, dawna nazwa góry → Brożki w Paśmie Policy.

BROŻKI

1. szczyt o wys. 1240 m n.p.m., w głównym grzbiecie Pasma Policy, między Cylem Hali Śmietanowej na N a Wyżnim Syhlcem na SE. Górę porasta las świerkowy, który zajął starą Polanę Pólko rozcią-

gającą się na szczycie. Na bocznym grzbiecie, opadającym w kierunku SW, wznosi się Polana Brożki, a ok. 300 m na S rozciąga się pas koluwiów. Na grzbiecie, ok. 400 m od szczytu w kierunku Wyżniego Syhlca, wykształciły się rowy rozpadlinowe, zwane „Kopiste”. W przeszłości szczyt nazywany był także → Broski.

2. polana na bocznym grzbiecie góry o tej samej nazwie, opadającym w kierunku SW. W przeszłości miała 6,0 ha pow., a obecnie, w wyniku intensywnej sukcesji lasu, tylko 2,3 ha.

BRZEGI

1. miejsce połączenia się potoków Bogaczówka i Czajówka, dających początek potokowi Dudradówka, który płynie równoległe do stoków Pasma Jałowieckiego w Białce.

2. przysiółek Zawoi Centrum na wys. 550 m n.p.m., na wypłaszczeniu terenu nad stromym stokiem, zwanym przez miejscową ludność „brzegiem”.

BUBIAKI, przysiółek Zawoi na wys. 660 m n.p.m., na SW stoku góry Magurka. Nazwa pochodzi od nazwiska Bubiak.

BUBIAKÓW, przysiółek Zawoi w dolinie Skawicy Górnej na wys. 710 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Bubiak.

BUBY DOLNE, przysiółek Skawicy naprzeciwko mostu na rzece Skawica, na wys. 443 m n.p.m., zamieszkały przez 88 osób (dane z 2008 r.). Nazwa pochodzi od nazwiska Buba.

BUBY GÓRNE, przysiółek Skawicy, w jej górnej części, zamieszkały przez 45 osób (dane z 2008 r.), na wys. 475 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Buba.

BUCZYNA, przysiółek Zawoi Węlczoń na wys. 790 m n.p.m. w górnym odcinku potoku bez nazwy, przepływającego przez przysiółek Jaworskie. Nazwa pochodzi od drzew miejscowego lasu.

BUCZYNNNA, dawna nazwa polany → Putkówka.

BUCZYNOWY STAWEK, jezioro o genezie osuwiskowej na N stoku Wielkiej Babiej Góry, na wys. ok. 850 m n.p.m., w dolinie Sulowego Potoku. Średnia głęb. jeziora wynosi 0,2 m, natomiast po gwałtownych opadach bądź wiosennych roztopach wzrasta do 0,5 m. Powierzchnia jeziora podczas niskiego stanu wody wynosi 67,5 m² (październik 1981 r.).

BUDOWNA

1. przysiółek Skawicy Sucha Góra na wys. 800 m n.p.m., na zarastającej polanie o tej samej nazwie.
2. polana na NE stoku góry Na Budownej, na wys. 760–800 m n.p.m. W przeszłości polana ta zajmowała 20 ha, obecnie jednak, w wyniku sukcesji roślinności leśnej, jej pow. zmniejszyła się do 9 ha.

BUDZONIE, przysiółek Zawoi na wys. 560 m n.p.m. między zakolem rzeki Skawicy a drogą wojewódzką nr 957. Nazwa przysiółka pochodzi od nazwiska Budzoń.

BURDELE

1. przysiółek Zawoi, na wys. 540 m n.p.m. po W stronie rzeki Skawica, u podnóża Miśkowców Gronia. Nazwa pochodzi od wołoskiego słowa „burden” oznaczającego zagrodę dla owiec.
2. przysiółek Zawoi na wys. 580 m n.p.m. poniżej przełęczy bez nazwy między Zawoją a Grzechynią, nad lewym dopływem potoku Gołynia.

C

CENTRUM, przysiółek Zawoi, nad rzeką Skawicą, powyżej ujścia potoku Jastrzębiec, na wys. 530 m n.p.m.

CHROMÓWKA, szczyt w Paśmie Policy o wys. 568 m n.p.m., nad rzeką Skawicą na N. Na SW stoku znajdują się przysiółki Limów i U Jana, natomiast na N, Tatarówka. Strome stoki S porasta las świerkowy, natomiast na łagodnie nachylnym stoku W znajduje się zarastająca polana, mająca w przeszłości pow. 21,5 ha, a obecnie 15 ha.

CIAĆKI → Cioćki.

CIEPŁE SCHRONISKO W OKRĄGLICY, schronisko podskalne o dł. 5,5 m i głęb. 2,5 m wśród rowów rozpadlinowych pod szczytem Okrąglicy.

CIATOŻA, stara nazwa przysiółka → Czatoża.

CIOĆKI, przysiółek Zawoi Górnej na SE stoku góry Magurka, na wys. 720 m n.p.m. Na starych mapach przysiółek nazywany jest → Cioćki.

CMENTARZ CHOLERYCZNY, cmentarz na Skawicy powyżej przysiółka U Wiehcia, na stromym wzniesieniu zwanym Pod Hyrbami, między lasem a polami uprawnymi, na wys. ok. 470 m n.p.m. Założony został w latach epidemii cholery w 1847 r., podczas której w Skawicy zmarło 447 osób, a w 1848 r. – 139. W pierwszym roku tej epidemii zanotowano ośmiokrotnie większą śmiertelność od średniej rocznej liczby zgonów w Skawicy w całym XIX w.

CHMIELNIK, las na SW stoku Kiczory w Paśmie Jałowieckim, powyżej lasu Pod Walikiem.

CHOPY, przysiółek na S stoku góry Połczany, na wys. 480 m n.p.m., na W od przysiółka Gołynia.

CHRZĄKA, stara nazwa przysiółka → Krzonka.

CUPLE, las w Paśmie Jałowieckim w źródłowym odcinku potoku Bogaczówka.

CYL, szczyt w masywie Babiej Góry o wys. 1517 m n.p.m. Nazywany także Małą Babią Górą, ograniczony jest od SE przez przeł. Brona, natomiast od NW przez przeł. Jałowiecką.

CYL HALI ŚMIETANOWEJ, szczyt w głównym grzbiecie Pasma Policy na wys. 1298 m n.p.m. Szczyt zwornikowy, który na E graniczy z Policą. Na N od szczytu odchodzi boczny grzbiet do Kiczorki, na W znajduje się Mosorny Groń, a na S góra Brożki. W większości stoki góry porasta las świerkowy, w którym znajdują się liczne małe polany śródleśne, w tym zarastająca Hala Śmietanowa, od której szczyt wziął nazwę, (zwany jest także → Kiczorka oraz → Na Półkach). Na stokach góry biorą początek liczne potoki, z których największym jest Skawica Górna, spływająca po stoku N. Stokiem S spływa Biały Potok, a W prawy dopływ Jaworzynki.

CYLOWA ZERWA, osuwisko na N stoku Małej Babiej Góry, na W od Klinowego Potoku, powyżej Górnego Płaju. Powstało w 1962 r. po gwałtownych deszczach, a odnawiało się w l. 1967, 1982 i 2002. Jest to najmłodsze osuwisko babiogórskie.

CYLOWY POTOK, potok na N stoku Małej Babiej Góry o dł. 2,7 km, którego źródłisko znajduje się w Szerokim Uplązie pod szczytem Cyłu. Jest on najbardziej zasobnym w wodę potokiem Babiej Góry. Ma także największe spadki. Od połączenia z Klinowym Potokiem na wys. 760 m n.p.m. tworzy Marków Potok.

CYRCHEL, przysiółek na Sulowej Cyrhli na wys. 850 m n.p.m. Nazwa przysiółka wywodzi się od czerchlenia, tj. zwyczaju nacinania kory u podstawy drzewa. Powodowało to usychanie lasu i później w takim miejscu tworzono polany śródleśne wykorzystywane do wypasu i upraw. Przysiółek znajduje się na terenie Babiogórskiego Parku Narodowego.

CYRHEL, przysiółek Zawoi na E stoku góry Arcyglówka w Paśmie Jałowieckim na wys. 850 m n.p.m. Nazwa przysiółka pochodzi od tzw. czerchlenia.

CYRLA

1. polana w Juszczynie Polany o pow. 97 arów, na N od przysiółka Tomankowa (nazwa → Cyrchel).
2. stara nazwa → Sulowej Cyrhli.

CYRNAWA, las na W stoku góry Solniska nad potokiem Kolędówka, przepływającym przez przysiółek Surzyny i wpływającym z lewego brzegu do Wełczówki. Las z trzech stron otaczają polany powstałe po wyrąbanym lesie, na których znajdują się przysiółki, m.in. Włosianka, Barany.

CZARNA CYRHEL, polana o pow. 2,15 ha, na N stoku Małej Babiej Góry na wys. 865–880 m n.p.m. w dolinie potoku Czarna Woda, od której być może bierze nazwę.

CZARNA HALA, hala na N stoku Małej Babiej Góry powyżej Czarnej Cyrhli na wys. 1000–1100 m n.p.m. Gospodarka pasterska na hali zanikła w l. 60. XX w. w związku z włączeniem hali do Babiogórskiego Parku Narodowego. Obecnie hala intensywnie zarasta, o czym świadczy fakt, że jej powierzchnia zmniejszyła się o połowę, w przeszłości liczyła ponad 12 ha. Hala ta ma (w wyniku podziałów rodzinnych) kilkadziesiąt właścicieli. Cały obszar katastralny hali sięga aż po Cyl, obejmując halę wraz z lasem o pow. 107 ha. Nazwę hali błędnie próbowano zmienić na Halę Czarnego, od nazwiska dwóch baców o nazwisku Czarny.

CZARNA WODA, potok o dł. 1,6 km na N stoku Małej Babiej Góry spływający między Fickowymi Rozstajami na E i Czarną Halą na W. Nazwa pochodzi od ciemnego koloru dna potoku, które jest pokryte przez ciemnobrunatnego wątrobowca. Źródła potoku znajdują się na wys. 1220 m n.p.m., a ujście do Skawicy z jej prawego brzegu – na wys. 785 m n.p.m.

CZARNE OKO, jezioro o genezie osuwiskowej, na grzbiecie Wielkiej Babiej Góry na wys. 1412 m n.p.m., wśród rowów grzbietowych, tzw. izdebczysk. Nazywane bywa także Izdebczyskim Stawkiem. Powstało w l. 40. XX w. w wyniku uszczelnienia dna, co umożliwiło utrzymywanie się tam wody przez większą część roku. Średnia pow. jeziora wynosi 19 m², a głęb. 0,2 m, lecz wykazuje ono znaczne zmiany pow. w ciągu roku.

CZARNEGO HALA, błędna nazwa → Czarnej Hali.

CZARNOTOWA, przysiółek Zawoi w dolinie potoku Skawica Górna na wys. 710 m n.p.m. Największy przysiółek w Zawoi Podpolice pod względem liczby zabudowań. Nazwa pochodzi od nazwiska Czarnota.

CZARNOTOWY, potok o dł. 2,4 km biorący początek na wys. 1210 m n.p.m. pod szczytem Cyla Hali Śmietanowej. Potok uchodzi do Skawicy Górnej na wys. 650 m n.p.m. poniżej przysiółka Czarnotowa, od której wziął nazwę.

CZARNÓWKA, przysiółek Białki na N od przysiółka Barcikowa na wys. 671 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Czarny lub Czarniak.

CZARNY DZIÓB, jednostronna turnia na N stoku Wielkiej Babiej Góry powstała w wyniku obrywu skalnego. Turnia wznosi się na wys. ok. 1490 m n.p.m. U jej podnóża przebiega obecnie Perć Akademików, szlak turystyczny prowadzący na Diablak wyznaczony w 1925 r.

CZATOŻA, przysiółek Zawoi Górnej nad potokiem Skawica na wys. 690–710 m n.p.m. Znajdują się tu liczne wyciągi orczykowe. Stare nazwy przysiółka to → Ciatóża, a także → Dzika Dziura.

CZERLIKO, polana na wys. ok. 660 m n.p.m. w Paśmie Jałowieckim nad lewym dopływem Welczówki, przepływającym przez przysiółek Jaworskie. Położona jest na spłaszczeniu znajdującym się na SE stoku góry Solniska.

CZERNIAWA SUCHA, szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 1062 m n.p.m., do którego często zalicza się także drugi, niższy wierzchołek o wys. 1051 m n.p.m., nazywany Suchą Górą lub Suchym Groniem. Na SE graniczy z Beskidem, a na NE z Jałowcem. Stoki porasta las świerkowo-bukowy.

D

DAGLEZJE, las na E stoku góry Beskidek w Paśmie Jałowieckim, między źródłowym odcinkiem potoku Sikorówka, a jego największym prawym dopływem, (bez nazwy) na wys. 830–940 m n.p.m.

DEJAKOWE SZCZAWINY, polana na N stoku Wielkiej Babiej Góry na wys. 1100 m n.p.m., na NE od Markowych Szczawin. Polana niemal całkowicie zanikła w wyniku intensywnego zarastania, w przeszłości zajmowała 88 arów. Często bywa błędnie zaznaczana na mapach jako Kaczmarczykowe Szczawiny. Pierwszy człon nazwy polany pochodzi od nazwiska Deja, a drugi od szczawiu alpejskiego porastającego licznie polany, na których niegdyś wypasano owce.

DEJAKOWY POTOK, potok o dł. 1,6 km, biorący początek na wys. 1227 m n.p.m. powyżej Dejakowych Szczawin, przez które przepływa. Na wys. 772 m n.p.m. łączy się z potokiem bez nazwy i dalej płynie jako Wilczny Potok.

DIABLA KOLEBA, schronisko podskalne o dł. 4 m u podnóża kopuły szczytowej Diablaka. Jest to najwyżej położone schronisko podskalne w polskich Karpatach fliszowych.

DIABLI MŁYN, przysiółek Zawoi nad rzeką Skawicą, u podnóża Kulkowej Grapy. W przeszłości znajdował się tu młyn wodny.

DŁUGI STAWEK, jezioro osuwiskowe na N stoku Wielkiej Babiej Góry o pow. ok. 50 m² i maksymalnej głęb. 0,5 m. Ma kształt litery S. Jezioro to wypełnia się wodą tylko po wiosennych roztopach i gwałtownych opadach, a w pozostałym okresie jest tu młaka. Znajduje się ono na wys. ok. 1150 m n.p.m. na S od czarnego szlaku prowadzącego na Markowe Szczawiny, powyżej Kolistej Polany. Początkowo nazywane było → Małym Stawkiem.

DO BRZÓZEK, lej źródłowy potoku przepływającego przez przysiółek Buby Górne w Skawicy. Lej porośnięty jest przez brzozy, którym zawdzięcza swoją nazwę. Znajduje się kilkadziesiąt metrów poniżej granicy lasu, na wys. 550 m n.p.m.

DO KRZYŻA, miejsce wśród pól uprawnych w Skawicy, na którym znajduje się duży drewniany krzyż, na wys. 510 m n.p.m., przy skrzyżowaniu drogi z Zespołu Szkół w Skawicy w kierunku lasu z drogą biegnącą równoległe do osi doliny.

DO KUDASA, stara nazwa części przysiółka → U Jana w Juszczyńcu.

DO URWANEGO, obryw skalny powstały 1 czerwca 1868 r. na N stoku Babiej Góry poniżej Górnego Płaju, na E od Skrętu Ratowników. Odpadł wtedy duży fragment stoku wraz z porastającym go drzewostanem.

DOLINA, przysiółek Zawoi, na W stoku góry Arcyglówka na wys. 810 m n.p.m. Wzniesiony został w dolinie potoku, stąd jego nazwa.

DOLINKA, przysiółek Zawoi nad potokiem Welcza na wys. 600 m n.p.m. Nazwa pochodzi od jego położenia w dolinie potoku.

DOLNE BĘBNY JASKINIA, jaskinia u podnóża góry Kukłówka w Paśmie Jałowieckim o dł. 5 m, powyżej przysiółka Dolne Bębny, od którego wzięła nazwę.

DOLNY PŁAJ, ścieżka konna, obecnie nieużytkowana, wybudowana w l. 80. XIX w. na wys. ok. 850–900 m n.p.m. do celów myśliwskich przez Habsburgów z Żywca. Biegnie N stokiem masywu Babiej Góry, łącząc Przełęcz Lipnicką na E z okolicami Czarnej Cyrhli na E, gdzie łączy się z Górnym Płajem. Ścieżka ta stanowiła granicę Babiogórskiego Parku Narodowego przed rozszerzeniem jego obszaru w 1997 r.

DROBNY WIERCH, szczyt zwornikowy w NW części Pasma Policy o wys. 772 m n.p.m. Na E graniczy przez przeł. bez nazwy z Judaszką, na SE z Cylem, natomiast na N rozciąga się długim grzbietem po górę Gronik. Na jego E stoku bierze swój początek głęboka dolina Potoku Rusinów.

DROGA STOKOWA, droga o dł. 6,5 km biegnąca z Zawoi Widły w kierunku serpentyn prowadzących na Przełęcz Lipnicką. Przebiega powyżej Zawoi Policzne po N stoku Mosornego Gronia i po W stoku góry Brożki. Na odcinku pod wyciągiem krzeselkowym „Mosorny Groń” droga przebiega przez tunel.

DUŻA BABIA GÓRA → Wielka Babia Góra.

DZIKA DZIURA, stara nazwa przysiółka → Czatoża.

DZIURA W KOSÓWCE I, schronisko podskalne o dł. 5 m i głęb. 4 m, na N stoku Babiej Góry.

DZIURA W KOSÓWCE II, schronisko podskalne o dł. 5 m i głęb. 2 m, na N stoku Babiej Góry.

DZIURA W ROWIE, schronisko podskalne o dł. 4 m i głęb. 2,5 m mieszczące się na SW stoku góry Brożki w Paśmie Policy.

F

FICKI DOLNE, przysiółek Skawicy w widłach Skawicy i potoku Rotnia, na wys. ok. 425 m n.p.m. Zamieszkały przez 49 mieszkańców (dane z 2008 r.). Nazwa pochodzi od nazwiska Ficek.

FICKI GÓRNE, przysiółek Skawicy w ujściowym odcinku potoku Krzywoń do Rotni, na wys. ok. 435 m n.p.m. Zamieszkały przez 49 mieszkańców (dane z 2008 r.). Nazwa pochodzi od nazwiska Ficek.

FICKOWE ROZSTAJE, rozgałęzienie ścieżek ciągnących się z Markowych Szczawin do szlaku czerwonego, w kierunku Hali Czarnej, oraz żółtego, w dół stoku do Grubej Jodły i dalej do Zawoi Widły. Nazwa tego rozgałęzienia pochodzi od Jana Ficka (1865–1939), leśniczego babiogórskiego.

FICKÓW GROŃ, boczny grzbiet Suchego Gronia w Paśmie Babiogórskim. Opada stromo poniżej Dolnego Płaju w kierunku Pośredniego Boru. Przez grzbiet wiedzie najstarszy szlak turystyczny z Zawoi, na Babią Górę. W 1936 r. poprowadzono tędy linię telefoniczną do Schroniska na Markowych Szczawinach.

FIEDORÓWKA, przysiółek zarębkowy Zawoi na S stoku góry Kukulówka, na wys. 690 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Fiedor.

FIGURY, przysiółek Zawoi na grzbiecie ciągnącym się ze szczytu Arcyglówka, na wys. 855 m n.p.m.

FILAR, jednostronna turnia, poniżej E grzbietu Diablaka, na jego N stoku, w rozgałęzieniu Szerokiego Żlebu na wys. ok. 1650 m n.p.m.

FRANULE, przysiółek Zawoi Górnej, na NE stoku góry Wełczoń na wys. 700 m n.p.m.

FUJACY, przysiółek Zawoi na wys. 505 m n.p.m. nad zakolem rzeki Skawicy, u podnóża góry Bartyzelowa, poniżej ujścia potoku Skawica Górna. Nazwa pochodzi od nazwiska Fujak. Na starszych mapach przysiółek nazywany jest także → Fujasy.

FUJASY, stara nazwa przysiółka → Fujacy.

G

GAJÓWKA, przysiółek Zawoi Wełcza, nad potokiem Korycina, na wys. 720 m n.p.m. Nazwa pochodzi o mieszczącej się na obszarze przysiółka gajówki.

GAWĘY, przysiółek Zawoi u ujścia potoku Skawica Górna, na wys. 510 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Gawel.

GIERTUGI, przysiółek Zawoi Centrum na wys. 520 m n.p.m. między przysiółkami Sule i Piergiesi. Jest tu budynek Urzędu Gminy. Nazwa przysiółka pochodzi od nazwiska Giertuga.

GIERTUGOWA, przysiółek Zawoi na NE stoku góry Wełczoń, na wys. 690 m n.p.m. Mieści się na stoku ponad przysiółkiem Widły. Nazwa pochodzi od nazwiska Giertuga.

GLIŚNICA, przysiółek Zawoi w dolinie potoku Wełczówka, na wys. 580 m n.p.m.

GŁĘBOKI, potok na N stoku Pasma Policy. Bierze początek na wys. 1290 m n.p.m. W górnym odcinku płynie doliną o bardzo dużym nachyleniu, o zboczach skalnych. Potok ten o dł. 3,2 km, jest leworóżnym dopływem Skawicy Sołtysiej, uchodzi do niej na wys. 565 m n.p.m.

GŁOWNIAK, szczyt w głównym grzbiecie Wielkiej Babiej Góry, między Diablakiem na SW i Kępą na NE, o wys. 1617 m n.p.m. Nazwa była wielokrotnie przekształcana przez topografów w wyniku nieścisłości w pisowni. Szczyt nosił nazwy: → Gówniak, → Główniak, a także → Wołowe Skalki. Większość tych nazw pochodzi od odchodów wołów pasących się w tym miejscu do końca XIX w.

GŁÓWNIAK

1. szczyt w głównym grzbiecie Pasma Policy o wys. 1093 m n.p.m., sąsiadujący na S z Syhlcem, na NE z Wyżnim Syhlcem, a na W z górą Kopiste. Na jego NW stoku porośniętym przez las świerkowy bierze początek potok Główniak, natomiast na SE wypływają Czarny Potok, zwany także Syhlcem, oraz prawy dopływ Białego Potoku.

2. potok górski o dł. 2,2 km, biorący początek na wys. 1065 m n.p.m. na NW stoku Główniaka. Potok uchodzi na wys. 760 m n.p.m. z prawego brzegu do Jaworzyny. Nazwa potoku pochodzi od nazwy góry, po stokach której spływa.

3. → Główniak.

GOLISTY GROŃ, stara nazwa → Kolistego Gronia.

GOŁYNIA

1. potok o dł. 3,1 km zbierający wodę z N stoków Pasma Jałowieckiego. Ma początek na wys. 660 m n.p.m. na NE stoku góry Magurka, zwanej też Borsuczyną. Po przepłynięciu między górami Połczany, Nad Dejówką i Sitkową Grapą uchodzi do Skawicy z lewego brzegu na wys. 476 m n.p.m.

2. przysiółek Zawoi u ujścia potoku o tej samej nazwie do Skawicy, na wys. 490 m n.p.m.

GÓRNICA, przysiółek Zawoi Centrum nad potokiem Jastrzębiec, na wys. 540 m n.p.m. W tym przysiółku założono nowy cmentarz parafialny.

GÓRNY PŁAJ, stara konna ścieżka wykorzystywana przez Habsburgów z Żywca do urządzania polowań na zwierzynę. Obecnie biegnie nią szlak turystyczny łączący Przełęcz Lipnicką ze schroniskiem turystycznym na Markowych Szczawinach i dalej w kierunku Czarnej Hali. Płaj zaczyna się jednak w Zawoi Policzne, skąd ciągnie się na Przełęcz Lipnicką. Z Markowych Szczawin natomiast biegnie do Fickowych Rozstajów, gdzie skręca w dół w kierunku Czarnej Cyrhli i dalej do Zawoi Czatoża.

GÓWNIAK → Główniak.

GRANICA, przysiółek Zawoi na wys. 670 m n.p.m. na grzbiecie Pasma Jałowieckiego na W od góry Magurka. Nazwa pochodzi od położenia tego przysiółka na granicy tej wsi ze Stryszawą.

GRANULE, przysiółek Zawoi Górnej, na SE stoku góry Welczoń na wys. 700 m n.p.m.

GRAPA, grzbiet w ramieniu góry Kuklówka opadający na E aż do wideł rzeki Skawicy i jej lewego dopływu Welczówki. Wznosi się na wys. 570–720 m n.p.m., a jego stoki pokrywa las jodłowy.

GRONIE, grzbiet górski w Paśmie Policy z kulminacją o wys. 782 m n.p.m. N zbocza tego grzbietu łagodnie opadają do dna doliny Skawicy, natomiast S stromo do lewobrzeźnego dopływu Skawiczanki (bez nazwy), oddzielającego grzbiet od Tokarniaka. Nazwa grzbietu pochodzi od słowa „groń”, które w języku wołoskim oznacza szczyt górski.

GRONIK

1. grzbiet boczny góry Arcyglówka w Paśmie Jałowieckim, rozciągający się na wysokości 720–820 m n.p.m. Strome stoki pokrywa las świerkowy, natomiast spłaszczenie – polany. Nazwa grzbietu pochodzi od słowa „groń” (→ Gronie).

2. przysiółek Zawoi przy drodze prowadzącej przez Obłążne na wys. 685 m n.p.m., na bocznym grzbiecie góry Kiczorka.

3. las świerkowy między górami: Groniów na E, Malikowski Groń na N i Nad Dejówką na W.

GRONIÓW, szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 632 m n.p.m. Znajduje się na S od góry Witówka, od której oddziela ją dolina potoku przepływającego przez osiedle U Gronia. Strome stoki S opadające do doliny Skawicy, a także W porasta las świerkowy, natomiast na stokach N i E znajduje się kilka polan, będących pozostałościami po polanie o pow. niegdyś 44 ha, która obecnie zarasta.

GRUBA JODŁA, jodła rosnąca niegdyś na N stoku Małej Babiej Góry nieopodal Czarnej Cyrhli w tzw. Kniei Czatożańskiej. Jej wiek szacowano na ok. 600 lat, „miała pamiętać bitwę pod Grunwaldem”. Drzewo (ok. 60 m wysokości i 8 m obwodu) zostało powalone w 1914 r. przez silny wiatr; a wcześniej uszkodzone przez górali, którzy rozpalili ogień we wnętrzu pnia.

H

HAŁECKOWA POLANA, legendarna polana, na której w noc św. Łucji miały się spotykać czarownice podczas sabatu na Babiej Górze. Przypuszczano, że mogła to być Kolistka Polana, jednak bardziej prawdopodobna wydaje się Czarna Hala, której nazwa nawiązuje do „diabelskich mocy”.

HARENDA, grzbiet opadający od Suchego Gronia w kierunku NW, o wys. 680–820 m n.p.m. W jego górnej części znajduje się Patoręczna Polana.

HIEROGLIFOWA JASKINIA, jaskinia o dł. 6 m i głęb. 1,5 m, na osuwisku zwanym Łysina, na N stoku Policy.

HRABKOWA, przysiółek Zawoi na NW stoku góry Kiczorka w Paśmie Policy, na wys. 730 m n.p.m.

HUCISKO, przysiółek Skawicy Sucha Góra u podnóża góry Żory, na wys. 620 m n.p.m. Nazwa świadczy o tym, że w przeszłości w tym miejscu znajdowała się huta.

HUJDOWA, przysiółek Zawoi na NE stoku góry Kiczorka, na wys. 820 m n.p.m. Nazwę utworzono od nazwiska Hujda, którego źródłosłów pochodzi od słowa „wajda”, oznaczającego osobę stojącą na czele społeczności wołoskiej.

HUJDY, szczyt w Paśmie Policy o wys. 822 m n.p.m., między potokiem Jastrzębiec na W i Skawica Górna na E. W większości stoki góry porasta las, z wyjątkiem stoków: S, na którym znajdują się polany Za Groniem, i SE z polaną na przysiółku Krzonka oraz grzbietu NW z polaną Kosakówka. Stoki W pokrywają koluwia osuwiskowe.

HURBALÓWKA, przysiółek Zawoi na wys. 760 m n.p.m., na N stoku góry Kolędówka. Nazwa pochodzi od nazwiska Hurbol.

I

IZDEBCZYSKA, rowy grzbietowe między przeł. Broną a Kościólkami na Babiej Górze. Znajdują się na wys. 1380–1480 m n.p.m. i rozciągają w kierunku NE od głównego grzbietu Babiej Góry, którym prowadzi szlak na Diablak. Wśród rowów znajdują się liczne jaskinie, a także jezioro Czarne Oko.

IZDEBCZYSKI STAWEK → Czarne Oko.

J

JADAMÓWKA, polana o pow. 7 ha na N stoku Surmiaków Gronia, na wys. 610–660 m n.p.m. Od N polanę opływa potok Krzanka.

JAŁOWCOWY GARB, szczyt o wys. 1017 m n.p.m., między Północną a Południową Przełęczą Jałowiecką. Porośnięty przez gęsty las świerkowy. Nazwa pochodzi od pobliskiego szczytu górskiego, Jałowca.

JAŁOWIEC, najwyższy szczyt Pasma Jałowieckiego o wys. 1111 m n.p.m. Szczyt zwornikowy, ograniczony przez przeł. Opaczne na NE, przeł. Cichą na NE i przeł. Suchą na SW. Górę porasta las, pod szczytem, od strony S, znajduje się Hala Trzebuńska. Na stokach mają swoje źródła liczne potoki: Opaczny, Korycina, Stryszawka oraz Koszarawka. W czasie II wojny światowej szczytem przebiegała granica między III Rzeszą, w której znajdowała się Stryszawa, a Generalnym Gubernatorstwem, do którego należała Zawoja. Według starych map szczyt nazywany był → Wielkim Jałowcem, natomiast w II poł. XIX w. błędnie zaczął być nazywany Mędralową, tak jak pobliska polana.

JAŁOWIECKI POTOK, ciek źródłowy Skawicy, nazywany tak w l. 60. XX w. Nazwa używana dla odcinka rzeki Skawicy powyżej Zawoi Widły od ujścia Jaworzyny. Nazwa pochodzi od góry, na której stoku mieszczą się jego źródła.

JAŁOWIECKIE PASMO, pasmo górskie zwane także → Pasmem Przedbabiogórskim w Beskidzie Makowskim. Rozciąga się z SW na NE na dł. ok. 20 km. Najwyższym szczytem pasma jest Jałowiec

o wys. 1111 m n.p.m. Główny grzbiet graniczy od S z masywem Bабiej Góry przez przeł. Jałowiecką Północną (998 m n.p.m.) i następnie prowadzi przez Kolisty Groń (1150 m n.p.m.), Magurkę (1114 m n.p.m.) do przeł. Klekociny (864 m n.p.m.), a dalej przez Beskidek (1044 m n.p.m.), Czerniawę Suchą (1062 m n.p.m.) po przeł. Suchą (981 m n.p.m.). Powyżej przeł. wznosi się Jałowiec (1111 m n.p.m.), następnie pasmo opada na przeł. Opaczne (879 m n.p.m.), Kołędówka (884 m n.p.m.) i przeł. Kołędówki (809 m n.p.m.), Solnisko (883 m n.p.m.), Kiczora (905 m n.p.m.) i przeł. Przysłop (661 m n.p.m.). Dalej ciągnie się przez Nad Dejówką (694 m n.p.m.), Malikowski Groń (760 m n.p.m.), Wicherówkę (636 m n.p.m.) po dolinę Skawy koło Makowa Podhalańskiego.

JAŁOWIECKIE SIODŁO, dawna nazwa → Przełęcz Jałowieckiej Południowej.

JANOWA → U Jana.

JANOWA GÓRA, szczyt górski o wys. 745 m n.p.m. w bocznym ramieniu góry Jawor, opadającym w kierunku NW. Na N stoku góry znajduje się osiedle U Jana, od którego szczyt wziął nazwę.

JANÓWKA → U Jana.

JASNA GÓRA, szczyt w Paśmie Policy o wys. 1242 m n.p.m., na SW od przeł. Kucalowej. Boczne ramię szczytu kończy się na Hali Kucalowej, skąd roztacza się rozległa panorama Beskidów. Na N stoku znajduje się duży obryw skalny na wysokości 1120–1180 m n.p.m. Stokiem S biegnie Główny Szlak Beskidzki.

JASTRZĘBIE JEZIORKO, jezioro zaporowe powstałe na potoku Jastrzębiec w wyniku zejścia osuwiska ze stoków Spalenicy. Osuwisko utworzyło rygiel, który spowodował spiętrzenie wody potoku. Ze względu na to, że jest to stare osuwisko, jezioro zostało zamulone i obecnie jest bardzo małe. W przeszłości jego głębokość dochodziła do ok. 6 m. Jezioro mieści się w odległości ok. 1,5 km od centrum Zawoi.

JASTRZĘBIEC, potok górski biorący swój początek na N stoku góry Kiczorka w Paśmie Policy. W górnym odcinku łączy się z dwóch odnóg, z których lewa, będąca głównym ciekim, bierze swój początek na wys. 882 m n.p.m., powyżej przysiółka Pod Kiczorką. Po przepły-

nięciu 3 km uchodzi z lewej strony do Skawicy na wys. 525 m n.p.m. w Zawoi Centrum. Na E od ujścia mieści się cmentarz parafialny.

JAWOR, szczyt w Paśmie Policy o wys. 865 m n.p.m., na N od przysiółka Michałki w Juszczyń Polany. Na S zboczu góry ma źródłowy odcinek główny prawy dopływ Rotni, Limowianka. Stoki góry porasta las świerkowy, tylko na stoku S znajdują się zarastające polany. W okolicy przysiółka Kaczmarczyki w Juszczyń znajdowały się limierze, w których wyrabiano smołę i węgiel drzewny.

JAWORÓWKA, szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 789 m n.p.m. Szczyt góry oraz jej NE stok porasta las świerkowy, natomiast pozostałe tereny zajmują zarastające polany. Największa z nich (o pow. 93 ha) sięgała aż na stoki Surmiakowego Gronia i po dno doliny Skawicy.

JAWORSKIE

1. las świerkowy na N stoku grzbietu Magurka między potokiem Wełczówka a przysiółkiem Magurka, na wys. 730–850 m n.p.m. Graniczy na E przez potok z lasem Linie. Nazwa pochodzi od jaworu.
2. przysiółek Zawoi Wełcza na S stoku góry Arcyglówka na wys. 700 m n.p.m.

JAWORZYNA, skrajny grzbiet Wielkiej Babiej Góry, opadający spod Sokolicy w widłach potoków Jaworzyna i Norczak. Grzbiet, o wys. 695–940 m n.p.m., w całości porośnięty jest przez las świerkowy.

JAWORZYŃKA POTOK → **JAWORZYŃA POTOK**, potok o dł. 7,7 km, wypływający spod Przełęczy Lipnickiej na wys. 980 m n.p.m. Ten prawobrzeżny dopływ Skawicy uchodzi do niej na wys. 593 m n.p.m. Jest jednym z największych dopływów Skawicy. Przyjmuje się iż od miejsca połączenia tych dwóch potoków rozpoczyna się rzeka Skawica. W jego dolnym odcinku znajduje się duży wodospad ześlizgowy.

JUSZCZYŃ, wieś w gminie Maków Podhalański, położona w dolinie Skawy oraz w dolinach bocznych potoków spływających z Pasma Policy. Wieś została założona podczas akcji osadniczej prowadzonej przez starostwo lanckorońskie, najprawdopodobniej w XV w. Teren ten stanowił własność królewską, jednak w 1410 r. Władysław Jagiełło zastawił go marszałkowi koronnemu, Zbigniewowi z Brzezia, za zasługi w bitwie pod Grunwaldem. Pierwsza wzmianka o Juszczyń pojawiła się w 1443 r. w dokumencie zawierającym informacje o podziale majątku panów z Brzezia. Po rozbiorach stał się własnością

skarbu austriackiego, a w 1839 r. został sprzedany hrabiemu Filipowi Saint-Genois. W 1878 r. jego syn Maurycy sprzedał majątek Albrechtowi Habsburgowi. W XVII–XIX w. funkcjonowała w niej huta szkła. W 1982 r. w Juszczyńcu erygowano parafię pod wezwaniem Matki Bożej Pocieszenia. W 2012 r. Juszczyńcy zamieszkuje 2 559 mieszkańców.

JUSZCZYŃ POLANY, część wsi Juszczyńca na przeł. bez nazwy między Suchą Górą a Juszczyńcem.

K

KACZMARCZYKOWE SZCZAWINY, polana na Babiej Górze na górnej granicy lasu na wys. ok. 1300 m n.p.m., ok. 150 m na E od Perci Akademików. Jest dawną własnością góralską. Na środku polany znajduje się Suchy Stawek. Nazwa pochodzi od nazwiska dawnego właściciela polany.

KACZMARCZYKOWY STAWEK → Suchy Stawek.

KADELKA POLANKA, polana na N stoku góry Tokarnia, na wys. 650 m n.p.m. Polana składa się z dwóch mniejszych polan o łącznej pow. 88 arów, przedzielonych lasem. Znajduje się ok. 200 m na NE od przysiółka U Bartoszków.

KALINA, potok o dł. 3,3 km, biorący swój początek powyżej przysiółka Przysłop, na S stoku góry Magurka w Paśmie Jałowieckim. Źródła tego lewobrzeżnego dopływu Skawicy zlokalizowane są na wys. 700 m n.p.m. Przepływa między Lachowym Groniem i Bartyzelową na E oraz Niedźwiedziarką na W, po czym uchodzi do Skawicy na wys. 502 m n.p.m.

KALINA DOLNA, przysiółek Zawoi, poniżej serpentyn, drogi prowadzącej na przeł. Przysłop z doliny potoku Kalina, na wys. 550 m n.p.m.

KALINA GÓRNA, przysiółek Zawoi nad potokiem Kalinka w Paśmie Jałowieckim, na wys. 560–590 m n.p.m.

KALINKA, potok górski o dł. 1,7 km, lewy dopływ Kaliny. Bierze swój początek na wys. 790 m n.p.m. na E stoku Kiczory i uchodzi na wys. 530 m n.p.m.

KAMIENNA DOLINKA, żleb na N stoku Wielkiej Babiej Góry, ok. 200 m poniżej Zimnej Przełęczy. Rozciąga się na wys. 1360–1550 m n.p.m. Jej dolną część stanowi rozległe spłaszczenie pokryte głazami, natomiast górną tworzą urwiste ściany skalne. Poniżej żlebu bierze swój początek potok Szumiąca Woda.

KAMIENNE ŚCIANY, ściany skalne na W stoku grzbietu Paluchówka na wys. 900 m n.p.m.

KAMIENICE, przysiółek Zawoi Centrum u podnóża Surmiaków Gronia nad rzeką Skawicą, na wys. 520 m n.p.m., u ujścia potoku bez nazwy, powyżej przysiółka Sałaciaki.

KAPEŁÓWKA, szczyt w Paśmie Policy o wys. 724 m n.p.m. Stoki porasta las świerkowy, natomiast u N podnóży znajdują się pola uprawne. Według *Słownika geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* góra nazywana była → Krzywiałówką.

KASEŁÓWKA, przysiółek Zawoi na S stoku góry Kiczora w Paśmie Jałowieckim na wys. 740 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Kasela.

KĄCINA LAS, las świerkowo-bukowy na S stoku Jałowca, między źródłowymi odcinkami potoków Korycina i Sikorówka.

KĄKOŁE, przysiółek Zawoi w centralnej części wsi, powyżej przysiółka Brzeg, na wys. 550 m n.p.m. Jego nazwa najprawdopodobniej pochodzi od kąkoła polnego.

KĄKOŁOWA, przysiółek Zawoi Górnej na polanie nad rzeką Skawicą na wys. 630 m n.p.m., na stoku góry Welczoń.

KĘPA, szczyt o wys. 1521 m n.p.m. w głównym grzbiecie Wielkiej Babiej Góry, między Głowniakiem na SW i Sokolicą na NE. Kulminacja ta nazywana była przez miejscową ludność także → Kopą.

KICZORA

1. szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 905 m n.p.m. Na E zboczu tej góry bierze swój początek potok Krzanka. Jest tam też przysiółek Kiczora. Na stoku S znajdują się dwie polany: o pow. 7,9 ha oraz 50 arów. Nazwa pochodzi z języka włoskiego i oznacza szczyt górski.

2. przysiółek Zawoi na grzbiecie góry o tej samej nazwie na wys. 870 m n.p.m.

KICZORKA

1. szczyt w Paśmie Policy o wys. 1012 m n.p.m., znajdujący się na SW od góry Hujdy i SE od Mosornego Gronia. Stoki porasta las świerkowo-bukowy, wśród którego na S stoku znajduje się polana z przysiółkiem Pod Kiczorką, a na stoku NE z przysiółkiem Hujdowa. Na N stoku jest źródłowy odcinek potoku Jastrzębiec.

2. las świerkowo-bukowy na N stoku góry o tej samej nazwie, na wys. 780–1010 m n.p.m. Nazwa lasu pochodzi od nazwy góry.

3. → Cyl Hali Śmietanowej.

KIECKA, przysiółek Zawoi na SE stoku góry Kiczora na wys. 650 m n.p.m. między potokami Kalina, Kalinka i Krzanka.

KIECKI, szczyt górski o wys. 661 m n.p.m. w krótkim bocznym grzbiecie odchodzącym na NE od góry Niedźwiedzica. Przez ten szczyt przebiega dział wodny pomiędzy Skawicą, Cadynią i Skawą.

KIJAKOWA, przysiółek Zawoi Górnej na polanie Barankowa, na wys. 730 m n.p.m., na NE stoku Kolistego Gronia.

KLEKOCINA, boczny grzbiet Jałowca opadający w kierunku SE, o wys. 690–980 m n.p.m. Od S opływa go potok Korycina, od N potok Opaczny. Strone stoki porasta las świerkowo-bukowy z domieszką jodły.

KLEKOCINY PRZEŁĘCZ, przełęcz w Paśmie Jałowieckim o wys. 864 m n.p.m. między Beskidkiem a Magurką. Po W stronie przełęczy (już w Koszarawie) znajduje się zarębek Przysłop, na którym mieści się schronisko turystyczne „Zygmuntówka”. Poniżej przeł. bierze swój początek potok Pod Magurą, który jest górnym odcinkiem Wełczówki. Do przeł. prowadzi droga z Zawoi Wełcza.

KLIN, część ścieżki Górnego Płaju, która ostro zakręca w stronę Klinowego Potoku na N stoku Małej Babiej Góry. Nagła zmiana kierunku ścieżki jest uwarunkowana rzeźbą terenu, od której to miejsce bierze nazwę.

KLINOWY POTOK, potok o dł. 2,8 km na N stoku Małej Babiej Góry, biorący swój początek na wys. 1365 m n.p.m. poniżej przeł. Brona. Spływa między Cyłową Zerwą na W i Klinen na E, w miejscu przecięcia Górnego Płaju. Po połączeniu z Cyłowym Potokiem, na wys. 760 m n.p.m., daje początek Markowemu Potokowi.

KOBIELE, przysiółek Zawoi Przysłop na wys. 680 m n.p.m., między przysiółkami Zabór, Przysłop i Zakamień. Nazwa przysiółka pochodzi od nazwiska Kobiela.

KOCINA, las świerkowo-bukowy na W stoku góry Kiczorka na wys. 700–770 m n.p.m. nad Mosornym Potokiem.

KOCZUROWO → U Kocurków.

KOLEDÓWKA

1. szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 884 m n.p.m., nad przeł. Opaczne na W oraz nad przeł. Kołędówki na E. Stoki porasta las świerkowy z domieszką buka, z wyjątkiem stoku E, na którym znajdują się polany. Na stoku N jest źródłowy odcinek potoku Siwcówka, prawobrzeżny dopływ Stryszawki.

2. potok górski o dł. 2 km biorący początek na wys. 805 m n.p.m., poniżej przeł. Kołędówki, od której bierze nazwę. Lewobrzeżny dopływ Wełczy uchodzący do niej na wys. 582 m n.p.m.

3. przysiółek Zawoi Wełcza na przeł. Kołędówki na wys. 809 m n.p.m.

KOLEDÓWKI PRZEŁĘCZ, przełęcz w Paśmie Jałowieckim, między górami Kołędówka i Solniska na wys. 809 m n.p.m. Stoki od strony Stryszawy porasta las świerkowo-bukowy, natomiast od Zawoi rozciąga się polana zarebkowa.

KOLISTA POLANA, polana o pow. 52 arów na N stoku Babiej Góry, na wys. 1165–1170 m n.p.m. W przeszłości stanowiła dolną część Markowej Hali. Znajduje się na W od zielonego szlaku turystycznego prowadzącego przez Suchy Groń. Nazywana jest także → Okrągłą Polaną.

KOLISTY GROŃ

1. szczyt w Masywie Babiej Góry na granicy z Pasmem Jałowieckim o wys. 1150 m n.p.m. Jest zwornikiem między Beskidkiem na W, Magurką na NE i Jałowieckim Garbem na SE. Stoki porasta las świerkowo-jodłowo-bukowy. Na stoku W znajduje się duża Hala Mędralowa. Przez szczyt przebiega granica państwowa ze Słowacją.

2. szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 810 m n.p.m. między dwoma lewobrzeżnymi potokami Czatożanki. Na stoku E znajduje się wyciąg narciarski, natomiast pod szczytem na W stoku przysiółek Mylne Młaki. Szczyt nazywany bywał także → Golistym Groniem.

3. przysiółek Zawoi Górnej na E stoku góry o tej samej nazwie, na wys. 700 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwy góry, na stoku której się znajduje.

KOŁO MILCZARKA, las świerkowy na E stoku Groni, opadającym stromo do doliny Skawiczanki.

KOŁO ZAKRĘTÓW, las na SE stoku góry Beskidek, na wys. 880–940 m n.p.m., powyżej serpentyn prowadzących na przeł. Klekociny.

KOŃSKA MŁAKA, polana o pow. 2,16 ha, na wys. 700 m n.p.m., poniżej przysiółka U Warty znajdującego się na Skawicy Suchoj Górze. Na N części polany przy drodze stoją dwa domy.

KOPA, stara nazwa → Kępy.

KOPISTE, uroczysko na S stoku góry Brożki, ok. 400 m poniżej szczytu na wys. 1160–1190 m n.p.m. Są tam rowy rozpadlinowe oraz osuwisko.

KOPISTE JASKINIA, jaskinia o dł. 6,5 m wśród rowów rozpadlinowych na S stoku góry Brożki w Paśmie Policy.

KOPISTE POLANA, polana w większości porośnięta lasem, na NW stoku góry Kopisty w Paśmie Policy, na E od serpentyn prowadzących na przeł. Lipnicką.

KOPISTY, szczyt w Paśmie Policy o wys. 1042 m n.p.m., będący kulminacją bocznego grzbietu Główniaka, opadającego na NW. Od N górę opływa potok Główniak, natomiast od W i S potok Jaworzynka. Górę porasta las świerkowy, natomiast na stoku NW znajdują się pozostałości Polany Kopiste. Przez stoki W i S przebiegają serpentyny Szosy Karpackiej prowadzące na przeł. Lipnicką.

KORYCINA

1. potok górski o dł. 2,8 km biorący swój początek na wys. 975 m n.p.m., poniżej przeł. Sucha w Paśmie Jałowieckim. Lewobrzeżny dopływ Węlczówki uchodzi do niej na wys. 632 m n.p.m. Nazwa pochodzi od głębokiego koryta, jakie potok wyżłobił w skale.

2. las bukowo-świerkowy na S stoku Jałowca, w widłach potoku Korycina, będącego lewobrzeżnym dopływem Węlczówki. Nazwa pochodzi od nazwy potoku, w którego widłach rośnie.

KORYCINA, przysiółek Zawoi Welcza na wys. 670 m n.p.m., u ujścia potoku Korycina do potoku Welcza.

KORYCIŃSKI POTOK, lewobrzeżny dopływ potoku Korycina, biorący swój początek na wys. 1000 m n.p.m., na SE stoku Jałowca. Potok ten, o dł. 1 km, wpada do potoku Korycina na wys. 750 m n.p.m.

KOSAKÓWKA, zarastająca polana na bocznym grzbiecie góry Hujdy, opadającym w kierunku NW do doliny Skawicy. Znajduje się na wys. ok. 650–760 m n.p.m. Nazwa najprawdopodobniej pochodzi od jej koszenia.

KOSKOWA, przysiółek Białki nad rzeką Skawicą na wys. 395 m n.p.m., między przysiółkami Papieżowa i Lasowa. Nazwa pochodzi od nazwiska Kosek.

KOSZAR, dawny przysiółek (obecnie bez zabudowy) na grzbiecie góry Tokarniak w Skawicy Sucha Góra na wys. 690 m n.p.m. w widłach lewego dopływu Skawicy Sołtysiej. Nazwa pochodzi z języka wołoskiego i oznacza przenośną zagrodę dla owiec.

KOSZOREK, przysiółek Zawoi na wys. 730 m n.p.m. w widłach dopływów potoku Jastrzębiec na N stoku góry Kiczorka. Obecnie składa się z kilku polan, które w przeszłości stanowiły jedną o pow. 10 ha.

KOŚCIÓŁKI, uroczysko na N stoku Wielkiej Babiej Góry, między Pośrednim Grzbieciem na E i Złotnicą na NW, na wys. 1500–1615 m n.p.m. Górną jego część tworzą dwa niewielkie wyniesienia w głównym grzbiecie Babiej Góry, przedzielone Kamienną Dolinką. Wyższy, E szczyt wznosi się na wys. 1615 m n.p.m. i stanowi trzeci pod względem wysokości szczyt masywu. Uroczysko powstało w wyniku obrywu skalnego. Miejskowa legenda, głosi, że w tym miejscu znajdował się kościół, który zapadł się pod ziemię.

KOTLINKA SUCHEGO POTOKU, uroczysko na N stoku Wielkiej Babiej Góry na wys. ok. 1400 m n.p.m. Powstało w miejscu zetknięcia dwóch wielkich osuwisk Kościółków i Perci Akademików. Przebiega przez nie żółty szlak turystyczny prowadzący na Diablak. Bierze tam początek potok Szumiąca Woda.

KOTLINY, las świerkowy w Paśmie Policy na N stoku góry Cyl Hali Śmietanowej, w źródłowym odcinku potoku Skawica Górna na wys. 820–1090 m n.p.m.

KOWALOWA, przysiółek Zawoi w dolinie potoku Skawica Górna, poniżej przełęczy bez nazwy między Zawoją i Skawicą. Z przysiółka istnieje połączenie leśną drogą z sąsiednią, położoną na E doliną Skawicy Sołtysiej przez Rówienki. Kowalowa wznosi się na wys. 730 m n.p.m., a jej nazwa pochodzi od nazwiska Kowal.

KOZINY, przysiółek Zawoi w dolinie Skawicy na wys. 530 m n.p.m., między przysiółkami Hujdy i Sule. Nazwa pochodzi od nazwiska Kozina.

KOZŁOWA, przysiółek Białki na wys. 391 m n.p.m., między przysiółkami Bednarzowa i Lasikowa. Nazwa pochodzi od nazwiska Koziół.

KROWIARKI, polana na przeł. Lipnickiej, między Pasmem Babio-górskim na SW i Pasmem Policy na NE. Nazwa polany pochodzi od „krowiarek” – pasterek, które do XIX w. wypasały na niej krowy. Od czasu przeprowadzenia przez Przełęcz Lipnicką odcinka Szosy Karpackiej polana stała się początkiem głównego szlaku turystycznego na Babią Górę. Obecnie turyści błędnie przypisują nazwę polany Krowiarki także przeł. Lipnickiej.

KRÓLOWA, przysiółek Białki na wys. 405 m n.p.m. Jest tam kościół parafialny w Białce. Zwany jest także Królówką.

KRÓLÓWKA → Królowa.

KRUCHY SCHRON, schronisko podskalne o dł. 4 m na N stoku Babciej Góry.

KRUPÓWKA, szczyt o wys. 1076 m n.p.m. w głównym grzbiecie Pasma Policy, między Urwanicą na NW a Narożem na E. Na S stoku bierze swój początek Flakowy Potok, natomiast na N znajdują się prawe dopływy Potoku Roztoki.

KRZANKA, potok górski biorący swój początek na SE stoku góry Kiczora w Paśmie Jałowieckim. Źródłowy odcinek znajduje się na wys. 810 m n.p.m. Prawobrzeżny dopływ Kalinki po przepłynięciu 2,1 km uchodzi na wys. 542 m n.p.m.

KRZONKA, przysiółek Zawoi na S stoku góry Hujdy, na wys. 790 m n.p.m. Na starych mapach zwany był → Chrząką.

KRZYWAŁÓWKA, stara nazwa → Kapelówki.

KSIĘŻA POLANA

1. polana o pow. ok. 10 ha między rzeką Skawicą a Mosornym Potokiem. W przeszłości polana sięgała aż po niewysoki szczyt górski z przysiółkiem Obłążne, obecnie systematycznie zarasta.

2. przysiółek Zawoi u ujścia Mosornego Potoku do Skawicy, na wys. 630 m n.p.m. Nazwa pochodzi od polany, na części której się znajduje.

KUCAŁOWA HALA, hala o pow. 10,47 ha w Paśmie Policy na przeł. o tej samej nazwie, na wys. 1120–1180 m n.p.m. Jej nazwa pochodzi od nazwiska właściciela – Kucaly. Na niej znajduje się węzeł szlaków turystycznych oraz schronisko PTTK nazwane niefortunnie „Schroniskiem na Hali Krupowej”. Nazwa przełęczy często mylona jest z Halą Krupową, która rozciąga się na S stoku Okrąglicy (1239 m n.p.m.).

KUCAŁOWA PRZEŁĘCZ, przełęcz na wys. 1148 m n.p.m. w głównym grzbiecie Pasma Policy. Oddziela od siebie dwa szczyty: Okrąglicę (1239 m n.p.m.) i Żółtą Grapę (1242 m n.p.m.). Przełęcz zajmuje hala o tej samej nazwie.

KUDŁATA, przysiółek Zawoi na N stoku góry Kiczorka na wys. 730 m n.p.m. W przeszłości polana o pow. 6,7 ha, na której mieści się zabudowa, była połączona z przysiółkiem Pod Kiczorką, obecnie oddziela je las.

KUDZIE, przysiółek Zawoi Węlcza, o nazwie pochodzącej od nazwiska Kudzia, na wys. 630 m n.p.m. na N stoku Węlczenia.

KUKLE, przysiółek Zawoi na wys. 545 m n.p.m., w widłach rzeki Skawica i potoku Węlczówka, na końcu grzbietu Grapa, opadającego ze szczytu Kukłówka.

KUKŁOWO, las na N stoku góry Kulkówka na wys. 580–730 m n.p.m. Znajduje się nad potokiem Węlczówka i sięga aż po grzbiet góry. W jego SW części mieści się polana zarębkowa o pow. 5 ha, która obecnie zarasta.

KUKŁÓWKA, szczyt o wys. 746 m n.p.m. we E grzbiecie góry Węlczoń, w Paśmie Jałowieckim. Stoki E porasta las świerkowo-jodłowy, natomiast na W znajdują się polany z przysiółkiem Fiedorówka.

KURDYÓWKA → Wicherówka.

KWIATEK

1. polana o pow. 1 ha, na końcu grzbietu opadającego w kierunku NW, od góry Ryzowane. Znajduje się na niej przysiółek o tej samej nazwie.

2. przysiółek Zawoi Górnej na wys. 720 m n.p.m., na polanie o tej samej nazwie znajdującej się na końcu spłaszczenia grzbietu, opadającego z góry Ryzowane do Zawoi Wilcznej.

KŹ 1 w OKRĄGLICY, schronisko podskalne o dł. 2 m wśród rowów rozpadlinowych w kopule szczytowej Okrąglicy.

L

LACHÓW GROŃ, góra w Paśmie Jałowieckim, o trzech wierzchołkach, z których najwyższy ma wys. 708 m n.p.m. Porośnięta jest przez las świerkowy, z wyjątkiem N stoku, na którym znajduje się duża polana śródleśna z przysiółkiem Lachy. Na S stoku powyżej przysiółka Hopy jest duży obryw skalny.

LACHY, przysiółek Zawoi, na przeł. bez nazwy między Lachów Groniem i Białym Kamieniem, na wys. 635 m n.p.m.

LASEK, niewielki las (57 arów) w dolinie rzeki Skawicy na terenie przysiółka U Buby Górnego, na zabagnionym obszarze, na wys. 475–480 m n.p.m.

LASIKOWA, przysiółek Białki między przysiółkami Kozłowa i Malikowa na wys. 395 m n.p.m. Nazwa pochodzi od lasu mieszczącego się nad rzeką Skawicą.

LASOWA, przysiółek Białki na wys. 402 m n.p.m., w ujściowym odcinku potoku Pastruga, dopływu Skawicy.

LIMOWIANKA, potok o dł. 2,4 km, biorący początek na wys. 750 m n.p.m., na N stoku góry Jawor w Paśmie Policy. Ten prawy dopływ Rotni uchodzi do niej na wys. 425 m n.p.m., a nazwę ma od przysiółka Limów, przez który przepływa.

LIMÓW, przysiółek Skawicy nad potokiem Limowianka na W stoku Chromówki na wys. ok. 470 m n.p.m., zamieszkały przez 54 mieszkańców (dane z 2008).

LINIE, las świerkowy na N stoku grzbietu Wełczoń w jego W części. Rozciąga się od potoku Wełczówka aż po szczyt góry, gdzie na przeł. bez nazwy znajduje się przysiółek Mylne Młaki.

LIPNICKA PRZEŁĘCZ, przeł. o wys. 1012 m n.p.m., oddzielająca Pasma Babiogórskie od Pasma Policy. Przez miejscową ludność nazywana była Lipnickim Siodłem, natomiast później błędnie nazywana przeł. Krowiarki, biorąc nazwę od polany Krowiarki, która się na niej znajduje. Przez przeł. wiodła stara droga leśna zwana Orawskim Chodnikiem, prowadząca z doliny Skawicy do Lipnicy Małej bądź boczną odnogą do Zubrzycy Górnej. Od 1968 r. przebiega tędy tzw. Szosa Karpacka. Przez przeł. biegnie także Główny Europejski Dział Wodny oddzielający w tym miejscu potoki Jaworzynę od Syhlca.

LIPNICKIE SIODŁO, stara nazwa → Lipnickiej Przełęczy.

LISIA JAMA, schronisko podskalne o dł. 3,5 m na S stoku Sitkowej Grapy w Paśmie Jałowieckim.

LODOWYCH STALAKTYTÓW JASKINIA, jaskinia o dł. 5,5 m i głęb. 2,5 m na tzw. osuwisku Łysina, znajdującym się na N stoku Policy. W jaskini powstają podczas zimy lodowe nacieki.

£

ŁABĘDZIE, przysiółek Zawoi nad potokiem Wełczoń, na wys. 620 m n.p.m.

ŁABUDÓW, przysiółek Zawoi (obecnie niezamieszkały) na wys. 810 m n.p.m. na S stoku góry Spalenica, na N od przysiółka Hujdowa.

ŁATKI, przysiółek Zawoi, między przysiółkami Marszałki i Mazury, na wys. 487 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Łatka.

ŁAZY, przysiółek Zawoi na E stoku góry Kiczorka w Paśmie Jałowieckim na wys. 690 m n.p.m.

ŁYSINA, wielki obryw skalny na N stokach Pasma Policy, na wys. 950–1095 m n.p.m. Jest tam kilka jaskiń i schronisk podskalnych.

M

MADEJOWA, przysiółek Białki na wys. 416 m n.p.m., między przysiółkami Wyrodówka i Marszałkowa. Nazwa pochodzi od nazwiska Madej, a nazywana jest także → Madejówką.

MADEJÓWKA → Madejowa.

MAGÓRA, stara nazwa szczytu → Magurka.

MAGURKA

1. szczyt o wys. 1107 m n.p.m. w Paśmie Jałowieckim na granicy z Pasmem Babiogórskim. Na szczycie znajduje się Polana Kamińskiego o pow. 11,3 ha, natomiast stoki porasta las świerkowo-bukowy. Nazwa pochodzi z języka wołoskiego i oznacza wolno stojącą górę.

2. szczyt o wys. 872 m n.p.m. w Paśmie Jałowieckim, nazywany także → Borsucza. Znajduje się na N od przeł. Przysłop, sąsiadując na W z górą Surzynówka, a na E z górą Skupniówka. Stoki porośnięte są lasem świerkowo-jodłowym, z wyjątkiem stoku E, na którym znajdują się pola uprawne ciągnące się aż na przeł. Przysłop. Na stoku N ma źródłowy odcinek potok Grzechynka. Nazwa góry na starych mapach była także zapisywana jako → Magóra.

3. przysiółek Zawoi Górnej, na grzbiecie góry Magurka w Paśmie Jałowieckim, na wys. 870 m n.p.m.

MAKOSIOWA, przysiółek Zawoi na wys. 680 m n.p.m., błędnie na starych mapach oznaczany → Makoszowa. Znajduje się na NE stoku Spalenicy, u ujścia lewego dopływu Skawicy Górnej. Nazwa przysiółka pochodzi od nazwiska Makoś.

MAKOSZOWA, błędna nazwa przysiółka → Makosiowa.

MALICKA, przysiółek Skawicy Sucha Góra na wys. 630 m n.p.m. nad potokiem bez nazwy, będącym dopływem potoku Głęboki, poniżej przysiółka U Bartonków.

MALIKOWA

1. przysiółek Białki na wys. 397 m n.p.m. W przysiółku znajduje się Zespół Szkół w Białce, a nazwa przysiółka pochodzi od nazwiska Malik.

2. przysiółek Zawoi na bocznym grzbiecie Cyłu Hali Śmietanowej, w widłach potoku Skawica Górna na wys. 805 m n.p.m., na rozległej polanie.

MALIKOWE POLANKI, polana na NW stoku góry Kiczorka w Paśmie Policy, na wys. ok. 730 m n.p.m., w dolinie Mosornego potoku. Zajmuje pow. ok. 13 ha, na której znajdują się przysiółki: Polanki i Hrabkowa. Nazwa pochodzi od nazwiska Malików, którzy byli jej dawnymi właścicielami.

MALIKOWO POLANA, śródleśna polana na NE stoku Śmietarniaka, obecnie intensywnie zarastająca. W połowie XX w. była to bardzo rozległa polana rozciągająca się od potoku Roztoki na długości 300–350 m w górę stoku.

MALIKOWSKI GROŃ → Witkówka.

MALINY, przysiółek Zawoi Przysłop, na wys. 630 m n.p.m., na E od przysiółka Morawy.

MAŁA BABIA GÓRA, część masywu Babiej Góry między przeł. Bro-na na E a przeł. Jałowiecką Północną na NW. Najwyższym szczytem masywu jest Cył, zwany potocznie → Małą Babią Górą (1517 m n.p.m.).

MAŁY STAWEK

1. jezioro osuwiskowe na N stoku → Małej Babiej Góry na wys. 1298 m n.p.m., w dolinie Klinowego Potoku. Jezioro, o pow. 31 m² i głęb. 0,3 m, wykazuje małe wahania stanu wód w ciągu roku.

2. dawna nazwa → Długiego Stawku.

MARKOTNA, stara nazwa → Patoręcznej Polany.

MARKOWA, przysiółek Zawoi Górnej nad Markowym Potokiem, na granicy z Babiogórskim Parkiem Narodowym na wys. 700–760 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Marek.

MARKOWA HALA, dawna hala na N stoku Wielkiej Babiej Góry, na wys. 1120–1220 m n.p.m. W przeszłości hala łączyła obecną Kolistą Polanę z Markowymi Szczawinami, na których znajduje się schroni-

sko turystyczne PTTK na Markowych Szczawinach. Nazwa pochodzi od nazwiska pierwszych jej właścicieli, którzy mieszkali w Zawoi Markowej.

MARKOWE SZCZAWINY, polana o pow. 51 arów, na wys. 1180–1215 m n.p.m., stanowiąca górną część dawnej Markowej Hali. Wybudowanie schroniska turystycznego w 1906 r. przez Towarzystwo Tatrzańskie spowodowało tam koncentrację ruchu turystycznego. Od tego czasu schronisko było kilkakrotnie przebudowywane, a w 2007 r. zostało rozebrane. Na jego miejscu wybudowano nowe, oficjalnie otwarte w 2010 r. Na polanie znajduje się także małe Muzeum Turystyki Górskiej PTTK oraz budynek dyżurki GOPR.

MARKOWY POTOK, potok na N stoku Wielkiej Babiej Góry o dł. 3 km, biorący swój początek na wys. 760 m n.p.m. z połączenia Klinowego Potoku płynącego ze E i Cyłowego Potoku dopływającego z W. Prawobrzeżny dopływ Jałowca uchodzący do niego na wys. 663 m n.p.m.

MARKÓW STAWEK, jezioro osuwiskowe na N stoku Małej Babiej Góry, na wys. 1135 m n.p.m. w dolinie Cyłowego Potoku, tuż przy czerwonym szlaku turystycznym z Markowych Szczawin na Czarną Halę. Jest jednym z większych jezior na Babiej Górze. Wykazuje znaczne wahania stanu wody w ciągu roku. Średnia pow. wynosi 180 m², a głęb. 0,15 m.

MARZAŁKI, przysiółek Zawoi przy skrzyżowaniu głównej drogi wojewódzkiej nr 957 z drogą biegnącą w górę doliny potoku Gołynia, na przeł. bez nazwy między Zawoją z Grzechynią i dalej do Makowa Podhalańskiego. Nazwa pochodzi od nazwiska Marszałek.

MARZAŁKOWA, przysiółek Białki na wys. 417 m n.p.m., nad Skawicą, poniżej mostu przed miejscowością Skawica. Nazwa pochodzi od nazwiska Marszałek.

MARYNIACY, przysiółek Zawoi u podnóża góry Bartyzelowa, nad rzeką Skawicą na wys. 495 m n.p.m.

MASÓWKI, przysiółek Zawoi nad lewym dopływem Skawicy Górnej na wys. 680 m n.p.m.

MAZUROWY POTOK, przysiółek Zawoi Centrum nad potokiem Jastrzębiec na wys. 550 m n.p.m.

MAZURY, przysiółek Zawoi na wys. 491 m n.p.m., między przysiółkami Łatki i Śmietany. Znajduje się tam budynek Ochotniczej Straży Pożarnej. Nazwa przysiółka pochodzi od nazwiska Mazur.

MECHOWA JASKINIA, jaskinia o dł. 18 m i głęb. 1,5 m, na N stoku Policy, w osuwisku Łysina.

MĘDRALOWA, błędna nazwa → Jałowca.

MĘTLE, przysiółek Zawoi poniżej przeł. pod Arcyglówką, na wys. 710 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Mętel.

MIĘDZY ŚCIANAMI SCHRON, schronisko podskalne o dł. 2,5 m, znajdujące się na N stoku Babiej Góry.

MIĘDZY ŚWIERKAMI JASKINIA, jaskinia o dł. 7 m i głęb. 2 m, wśród rowów rozpadlinowych pod szczytem Okrąglicy.

MIŁOSIERNA, przysiółek Zawoi Górnej na E stoku Kolistego Gronia, na wys. 710 m n.p.m.

MIŚKOWA, przysiółek Białki na wys. 412 m n.p.m., między przysiółkami Penowa i Wyrodówka. Nazwa pochodzi od nazwiska Misiek.

MIŚKOWCE, przysiółek Zawoi na SE stoku Miśkowców Gronia, na wys. 640 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Miśkowiec.

MIŚKOWCÓW GROŃ, szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 728 m n.p.m., którego N i W stoki porasta las świerkowy, natomiast na pozostałych znajdują się zarastające polany. Na szczycie zainstalowano nadajnik telewizyjny oraz maszt sieci telefonii komórkowej. Stoki od S opływa potok Wełczówka, natomiast od E Skawica.

MIŚKÓW BRZEG, las bukowy w źródłowym odcinku potoku Roztoki, między Suchym Groniem a Urwanicą w Paśmie Policy. Mleczna, przysiółek Zawoi Wełcza na wys. 630 m n.p.m., poniżej przysiółka Barany. Najprawdopodobniej nazwa przysiółka bierze się stąd, że w przeszłości w tym miejscu dojono zwierzęta, wypasane na pobliskich polanach.

MOKRY KOZUB, boczny grzbiet Babiej Góry opadający z N stoków do doliny Skawicy. Jest grzbietem przyporowym znajdującym się między potokiem Urwisko na W, a Cyłowym Potokiem i dalej Markowym Potokiem na E. Grzbiet ten oddziela Zawoję Barańcówą od Zawoi Czatoża. Kopuła szczytowa grzbietu wznosi się na wys.

842 m n.p.m. Na jego północnym stoku znajduje się zespół wyciągów narciarskich w Zawoi Czatoża.

MOKRY STAWEK, największe jezioro osuwiskowe na Babiej Górze, na N stoku Wielkiej Babiej Góry na wys. 1025 m n.p.m., tuż poniżej Górnego Płaju. Jezioro wykazuje znaczne zmiany powierzchni w ciągu roku. Średnia jego pow. wynosi 450 m², a głęb. 2 m. Podczas ekstremalnych opadów jego pow. znacznie się zwiększa, a woda przelewa się przez wał. W pierwszej połowie XX w. odbyła się nieudana próba zarybienia jeziora.

MORAWY, przysiółek Zawoi Przysłop na wys. 630 m n.p.m. pomiędzy przysiółkami Maliny i Pająkówka. Nazwa najprawdopodobniej pochodzi od jego założycieli, przybyłych z Moraw.

MORGI

1. las świerkowo-jodłowy nad potokiem Jaworzyna u jego połączenia ze Skawicą w Zawoi Widły. Las o pow. ok. 75 ha znajduje się na wys. 590–660 m n.p.m. i jest bardzo gęsto podzielony przez krótkie potoki odprowadzające wodę z Mosornego Gronia. Powyżej lasu mieści się rozległa polana zarębkowa z przysiółkiem Błędna. Morga, historyczna jednostka powierzchni używana w rolnictwie – oznaczała obszar, jaki w ciągu jednego dnia rolnik mógł zaorać bądź skosić (ok. 0,56 ha).

2. przysiółek Zawoi Górnej na wys. 600 m n.p.m. naprzeciwko połączenia Skawicy z Jaworzyną.

MORSKIE OKO → Pod Kłodą Stawek.

MOSORCZYK

1. boczny grzbiet góry Soska w Paśmie Policy, opadający w kierunku Juszczyzna Polany, na wys. 810–930 m n.p.m. Wyróżnia się w nim niewielkie wzniesienie Bania o wys. 892 m n.p.m. Grzbiet, w całości porośnięty lasem świerkowym, stanowi dział wodny zlewni Skawicy i Cadyńki.

2. → Mosorny Potok.

MOSORNE

1. sołectwo Zawoi zamieszkałe przez 887 mieszkańców (dane z 2010 r).

2. przysiółek Zawoi w górnej części Mosornego Potoku na wys. 630–690 m n.p.m. Od przysiółka bierze nazwę także sołectwo w Zawoi,

a słowo to pochodzi od „mosora” – czerpaka, wykonywanego z kawałka pnia.

MOSORNY GROŃ, szczyt w bocznym grzbiecie Cyla Hali Śmietanowej o wys. 1047 m n.p.m., opadającym w kierunku W. Stoki N schodzą do doliny Mosornego Potoku, SW do doliny Jaworzyny, a NW do doliny Skawicy. Z Zawoi Policzne na szczyt góry prowadzi wyciąg krzeselkowy. Na bocznym grzbiecie opadającym w kierunku NW do Zawoi Widły znajduje się polana Trybałowa oraz polana z przysiółkami Zimna Dziura i Błędna.

MOSORNY POTOK, potok o dł. 4 km, biorący początek na wys. 1080 m n.p.m., na W stoku bocznego grzbiecie Cyla Hali Śmietanowej. Liczne źródła potoku znajdują się także na N stoku Mosornego Gronia. Prawobrzeżny dopływ Skawicy uchodzący do nie na wys. 580 m n.p.m., poniżej Księżej Polany. Na potoku znajduje się największy w polskich Beskidach wodospad o wys. 8 m. Potok nazywany bywa także → Mosorczykiem.

MROŻNA, przysiółek Zawoi w ujściowym odcinku potoku Wełczoń na wys. 730 m n.p.m., którego nazwa pochodzi od często występujących tu mroźnych zimowych warunków atmosferycznych.

MYLNE MŁAKI

1. uroczysko na E stoku grzbiecie Na Koprowskie, zajęte przez las i niewielkie polanki śródleśne, które w przeszłości stanowiły zabagnioną polanę o pow. 6,8 ha. Teren ten znajduje się na wys. ok. 800–840 m n.p.m. na N od potoku Wełczówka. Bagno powstało wskutek położenia terenu między szczytami górskimi, przez co wody z okolicznych stoków spływają do zagłębienia, tworząc młakę.
2. przysiółek Zawoi Górnej na zabagnionym terenie o tej samej nazwie, na wys. 800 m n.p.m.

N

NA BIEDZIE POLANKA, kilka polan na N stoku Śmietarniaka, poprzedzielanych lasem, które w przeszłości stanowiły całość o pow. ok. 38 ha i łączyły się z Polaną Malikowo.

NA BISKUPCE, przysiółek Juszczyzna Polany, w źródłowym docinku potoku Rotnia, na wys. 850 m n.p.m. Nazywany bywa także Biskupówką.

NA BUDOWNEJ, szczyt w Paśmie Policy o wys. 825 m n.p.m., którego W stoki opadają do potoku Skawica Górna. Na NE stoku znajdują się polany z przysiółkiem Budowna, a pozostałe stoki porasta las świerkowy.

NA DOLINACH, las na N stoku Mosornego Gronia, w źródłowym odcinku lewobrzeżnego dopływu Mosornego Potoku. Las bukowy na wys. 890 m n.p.m. kończy się 1,5 m ścianą skalną.

NA DZWONKU, przysiółek Skawicy Sucha Góra u podnóża góry Żory, na wys. 590 m n.p.m. Nazwa najprawdopodobniej pochodzi od dzwonu loretańskiego, który znajdował się tam w przeszłości.

NA KOPOWSKIE, boczny grzbiet o wys. 860–910 m n.p.m. góry Beskidek opadający w kierunku E. Grzbiet opływa od N potok Sikorówka, a od S górny odcinek Wełczówki, zwany Pod Magurką. Jego strome stoki porasta las złożony z buków, świerków i jodeł.

NA MADEJCE, przysiółek na przeł. bez nazwy między Skawicą Sucha Góra a Juszczyzną Polany, na wys. 760 m n.p.m., między przysiółkami Bisagi i Tomankową.

NA MORCINCE, dawny zarębek znajdujący się po lewej stronie drogi, poniżej osiedla U Warty, na Skawicy Sucha Góra. Obecnie są tam śródleśne pola uprawne, o pow. 4,19 ha.

NA PABISIE, przysiółek w Skawicy Sucha Góra, na wys. 720 m n.p.m., poniżej przysiółka Na Tokarnym.

NA SAD, uroczysko u ujścia potoku przepływającego przez przysiółek U Buby Górnego w Skawicy, na wys. 475 m n.p.m. Zajmuje powierzchnię ok. 5 arów. W przeszłości w tym miejscu znajdował się sad, który jednak w drugiej połowie XX w. już nie istniał i został zastąpiony polem uprawnym.

NA SKAŁĘ, ściana skalna na S stoku Sitkowej Grapy w Paśmie Jąłowieckim na wys. ok. 540 m n.p.m., powyżej przysiółka Sitkówka. Ta duża wychodnia skalna ma 6 m wys. i 5 m szer. Powyżej skały w kierunku NW rozciąga się pas wychodni skalnych.

NA TOKARNEM, przysiółek Skawicy Sucha Góra poniżej przeł. bez nazwy między Skawicą Sucha Góra i Zawoja Podpolice. Zabudowania gospodarcze znajdują się na rozległych polanach, na wys. 750–800 m n.p.m.

NAD CZATOWĄ, las na SE stoku Kolistego Gronia w Paśmie Babio-górskim, na wys. 800–910 m n.p.m. Las świerkowy znajduje się między polanami nad potokiem Czatożanka a drogą ciągnącą się w górę stoku do Hali Kamińskiego.

NAD DEJÓWKĄ, szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 694 m n.p.m., na S od przeł. bez nazwy, między Zawoją Gołynia i Grzechynią. Stoki góry porasta las świerkowy z licznymi starymi polanami. Największa na stoku W ma pow. 7,8 ha, a na S stoku 3,6 ha. Na stoku E są dwie polany o pow. 1,2 ha i 38 arów.

NAD JAZ, uroczysko nad rzeką Skawicą na przysiółku Paluchówka w Skawicy. W przeszłości znajdował się w tym miejscu jaz, po którym zachowała się jedynie część zaporę. Zbudowano go na wys. 469 m n.p.m., w bardzo głębokiej tu dolinie.

NAD ROZTAKOWYM MOSTKIEM, las na E stoku Beskidka, nad potokiem Sikorówka, lewym dopływem Wełczówki.

NAD ZAPORĘ, uroczysko przy niewielkiej zaporze wybudowanej na wys. 460 m n.p.m. w 1989 r. na rzece Skawicy na przysiółku Sołtystwo w Skawicy, dla potrzeb małej elektrowni wodnej.

NAROŻE, szczyt o wys. 1063 m n.p.m. w głównym grzbiecie Pasma Policy między Urwanicą na SW i Soską na E. Na N od szczytu opada grzbiet oddzielający zlewnię Rotni od zlewni Cadyńki. Na S stoku znajdują się polany Kubinka i Boniorka.

NIEDŹWIEDZICA, szczyt o wys. 748 m n.p.m. w NE ramieniu góry Jawor. Stoki obecnie porasta las świerkowy, lecz w przeszłości na stoku N nad przysiółkiem Zgudowa w Juszczyńcu znajdowała się polana o pow. 6,2 ha, a mniejsza polana rozciąga się na NW stoku, tuż poniżej szczytu.

NORCZAK

1. grzbiet Wielkiej Babiej Góry o wys. 920–670 m n.p.m., opadający w kierunku NW od góry Jaworzyna, aż po widły potoków Słownowego Potoku (zwanego także → Rybnym Potokiem) i Jaworzyny.

Grzbiet kończy się wzniesieniem o wys. 801 m n.p.m., zwanym Słonów Groniem lub Świniarką. W środkowej części grzbietu znajduje się przysiółek Norczak, będący jednym z najwyższych położonych na N stoku Babiej Góry, a także Polana Stracona.

2. potok biorący swój początek na wys. 1040 m n.p.m. na N stoku Wielkiej Babiej Góry. Przepływa między grzbietami Jaworzyna na E i Norczak na W. Po 2,9 km uchodzi do Jaworzyny na wys. 690 m n.p.m., w Zawoi Policzne.

3. przysiółek na śródleśnej polanie o pow. 9,2 ha, na terenie Babio-górskiego Parku Narodowego, na wys. 820 m n.p.m.

NOWE OSIEDLE, przysiółek Zawoi Przysłop przy skrzyżowaniu dróg między Zawoją a Stryszą na wys. 660 m n.p.m.

O

OBLICA

1. przysiółek Skawicy w ujściowym odcinku Potoku Roztoka na wys. 530 m n.p.m. między górami: Śmietarniak i Kapelówka.

2. jaskinia o dł. 436 m i deniwelacji 21,1 m na N stoku góry Śmietarniak w Paśmie Policy. Ta największa jaskinia w Beskidzie Żywieckim, została odkryta w 2003 r. przez grupę amatorów speleologii ze Skawicy. Eksploatację jaskini prowadził Speleoklub Beskidzki. Obiekt o genezie osuwiskowej swoją nazwę zawdzięcza przysiółkowi Oblica w Skawicy, skąd zwykle wyruszają wyprawy do tej jaskini.

OBLAK → Oblok.

OBLOK, szczyt w Paśmie Policy o wys. 871 m n.p.m. S i W podnóżami góry przepływa potok Roztoka, natomiast E – Rotnia. Często bywa nazywany także Oblakiem.

OBLAŻNA, przysiółek Zawoi nazywany w przeszłości Oblażne, ponieważ prowadzi tędy droga z doliny Skawicy przez przysiółek Hrabkowa w kierunku Policy, omijając Zawoję Mosorne. Znajduje się na wys. 710 m n.p.m., na bocznym grzbiecie góry Kiczorka, opadającym w kierunku NW do doliny Skawicy.

OBŁĄŻNE, stara nazwa przysiółka → Obłażna.

OGON, przysiółek Zawoi Centrum, na W od starego cmentarza parafialnego.

OKRĄGLICA, szczyt o wys. 1239 m n.p.m. w Paśmie Policy na E od przeł. Kucalowej. Na S stoku poniżej szczytu znajduje się polana o pow. 14 arów, na której w 1987 r. wzniesiona została kaplica Matki Bożej Opiekunki Turystów oraz stoi maszt telefonii komórkowej. Na stoku E znajdują się rowy rozpadlinowe oraz jaskinie.

OKRĄGŁA POLANA → Kolistka Polana.

OKRĄGŁY BÓR, las na E stoku góry Czerniawa Sucha w Paśmie Jałowieckim w źródłowym odcinku potoku Sikorówka, będącego lewym dopływem Wełczówki. Las świerkowo-jodłowy rozciąga się powyżej miejsca Nad Trzema Mostami na wys. 850–980 m n.p.m.

OPACZNE

1. przełęcz w Paśmie Jałowieckim między Jałowcem a Kolędówką na wys. 879 m n.p.m. Na SW od przeł. rozciąga się śródlęśna polana o pow. 8,7 ha, z przysiółkiem Opaczne. Na W od niej znajduje się mniejsza polana, o pow. 1,4 ha, która w przeszłości z polaną Opaczne stanowiła całość. Na przeł. znajduje się prywatne schronisko turystyczne „Opaczne”.

2. przysiółek Zawoi na przeł. o tej samej nazwie na wys. 879 m n.p.m.

OPACZNY POTOK, potok górski o dł. 2,9 km, biorący swój początek na E stoku Jałowca na wys. 990 m n.p.m., poniżej przeł. Opaczne, od której wziął nazwę. Jest to lewobrzeżny dopływ Wełczówki, z ujściem na wys. 605 m n.p.m.

ORAWSKI CHODNIK, stara droga leśna prowadząca z doliny Skawicy do Lipnicy Małej lub przez boczne odgałęzienie do Zubrzycy Górnej. Tą drogą ludność z doliny Skawicy kontaktowała się z Orawą. Orawskim Chodnikiem mieszkańcy Orawy pielgrzymowali do Kalwarii Zebrzydowskiej, a także udawali się na jarmarki do Mako-wa Podhalańskiego i Suchej Beskidzkiej.

OŚWIETLONY SCHRON, schronisko podskalne o dł. 3,5 m na N stoku Babiej Góry.

P

PABIAŃSKA GÓRA, grzbiet górski w bocznym ramieniu góry Jawor opadający w kierunku W, do potoku Rotnia. Znajduje się na N od grzbietu Pabiska na wys. 530–720 m n.p.m., między prawobrzeżnymi dopływami Rotni. Grzbiet ten porasta las jodłowy.

PABISKA, grzbiet górski w Paśmie Policy w bocznym ramieniu góry Jawor opadający na W, w kierunku potoku Rotnia. Znajduje się na wysokości 540–780 m n.p.m., między dwoma prawobrzeżnymi dopływami Rotni.

PABISKI LAS, las świerkowy nad prawobrzeżnym dopływem Rotni, między górą Pabiska na N i stokami góry Jawor na E i S.

PACIKÓWKA, las jodłowy na NE stoku Oblaka.

PAŃSKI LAS, las świerkowy na NE stoku góry Tokarnia, powyżej dna doliny Skawiczanki. Nazwa lasu wskazuje, że jest to dawna posiadłość właściciela dóbr w dolinie Skawicy.

PAPIEŻOWA, przysiółek Białki na wys. 398 m n.p.m., między przysiółkami Malikowa i Koskowa. Nazwa przysiółka (zwanego także Papieżówką), pochodzi od nazwiska Papież.

PAPIEŻÓWKA → Papieżowa.

PASIEKA, las świerkowy na E stoku Jaworówki, w Paśmie Jałowieckim.

PAGÓRY, dolina między górami Niedźwiedzica i Kiecki, na S od przysiółka Zgudowa w Juszczyńcu, zajęta przez las, z licznymi polanami.

PAJĄKI, przysiółek Zawoi na wys. 478 m n.p.m., zwany także Pająkówką. Na granicy ze Skawicą. Nazwa pochodzi od nazwiska Pająk.

PAJĄKÓWKA → Pająki.

PALICA, stara nazwa → Pasma Policy.

PALUCHÓWKA

1. las świerkowo-bukowy między bocznym grzbietem Policy opadającym na przeł. bez nazwy między przysiółkiem Na Tokarnem a potokiem Głęboki.

2. przysiółek Zawoi Górnej u ujścia Markowego Potoku do Skawicy na wys. 650 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Paluch.

PAŁKA, boczny grzbiet góry Chromówka w Paśmie Policy, opadający ze E na W do doliny potoku Rotnia, poniżej ujścia Limowianki. Ciągnie się na wys. 440–480 m n.p.m., między przysiółkami Rotnia i Limów. Prowadzi tędy droga ze Skawicy do Juszczyzna, a na stokach znajdują się pola uprawne.

PASIONKI SIDZIŃSKIE, część Hali Kucalowej, na której wznosi się schronisko turystyczne PTTK na Hali Krupowej. Nazwa wywodzi się od „pasionka”, czyli pilnowania pasącego się bydła, lub innych zwierząt stadnych.

PASTRUGA, potok o dł. 2,4 km, biorący początek na E stoku Malikowskiego Gronia na wys. 560 m n.p.m.; lewobrzeżny dopływ Skawicy.

PATORĘCZNA POLANA, polana na Harendzie w Paśmie Policy, będącej bocznym odgałęzieniem Suchego Gronia, opadającym w kierunku NW. Polana ta zajmuje pow. 3,17 ha i ulega stopniowej sukcesji. W jej S części stoją dwa domy. Polana zwana bywa także → Markotną.

PAŹDZIORY POTOK, dawna nazwa potoku → Urwisko.

PENOWA, przysiółek Białki, którego nazwa pochodzi od nazwiska Pena. Znajduje się między przysiółkami Surzynówka i Miśkowa na wys. 405 m n.p.m. Na przysiółku tuż przy drodze wojewódzkiej nr 957 znajduje się kaplica parafii w Białce.

PERĆ AKADEMIKÓW, ścieżka turystyczna wyznaczona w 1925 r. przez Władysława Midowicza, prowadzi z Górnego Płaju od Skrętu Ratowników na Diablak. Szlak ten o charakterze wysokogórkim prowadzi wzdłuż górnej części doliny Szumiącej Wody do Dolinki Suchej Wody. Następnie przechodzi przez Piarżysty Żleb i poniżej Czarnego Dziobu wyprowadza na Wielki Piarg, a stamtąd prosto w górę stoku na szczyt.

PETUŁOWA, przysiółek Zawoi w dolinie Mosornego Potoku, na jego lewym brzegu. Składa się z dwóch szeregów zabudowań, na wys. 625 i 640 m n.p.m.

PIARŻYSTY ŻLEB, żleb na N stoku Wielkiej Babiej Góry na wys. 1500–1600 m n.p.m. Ciągnie się spod szczytu Diablaka w kierunku NW, dochodząc do Czarnego Dziobu przy Perci Akademików.

PIECYKOWA GRAPA, S część Sitkowej Grapy w Paśmie Jałowieckim, o bardzo stromo nachylonych S stokach i wysokości 645 m n.p.m. Jej stoki w większości pokrywa las, z wyjątkiem części stoku W, z zarastającymi polami uprawnymi. Nazwa góry przekazywana jest ustnie przez miejscową ludność, a jej geneza pozostaje nieznana.

PIEKIELNICA, stara nazwa → Wyźniego Syhla.

PIEKIELNICKA GÓRA, stara nazwa → Wyźniego Syhla.

PIERGIESI, przysiółek Zawoi u podnóża góry Hujdy na wys. 530 m n.p.m., poniżej centrum wsi. Nazwa pochodzi od nazwiska Piergies.

PIERGIESOWE POLANKI

1. polany śródgórskie na E stoku Surmiakowego Gronia, w źródłowym odcinku potoku spływającego do osiedla Sałaciaki Dolne. Polany te, o łącznej pow. 17,3 ha, intensywnie zarastają od W, natomiast w ich NE części znajduje się przysiółek.

2. przysiółek Zawoi na polanie o tej samej nazwie, na wys. 670 m n.p.m. Nazwa przysiółka pochodzi od nazwiska Piergies.

PLAJ, szeroka ścieżka górską prowadząca trawersem z doliny Mosornego Potoku przez N stok Mosornego Gronia. Nazwa ścieżki jest pochodzenia wołoskiego i oznacza ścieżkę górską często trawersującą stok.

PLAJ GÓRNY, droga na N stoku Mosornego Gronia w Paśmie Policy, prowadząca na Halę Śmietanową. Nazwa → Płaj.

PLASONIE, przysiółek Zawoi Górnej na N stoku góry Welczoń na wys. 740 m n.p.m., między przysiółkami Pyciakowa a Sitarze.

POD GRAPĄ

1. przysiółek Zawoi Przysłop na wys. 680 m n.p.m., na W od przysiółka Zabór. Nazwa przysiółka pochodzi od jego położenia.

2. przysiółek na Skawicy Sucha Góra.

POD HALĄ, las świerkowo-bukowy na SE stoku Magurki w Paśmie Jałowieckim, poniżej Hali Kamińskiego, na wys. 1020–1100 m n.p.m.

POD KICZORKĄ, przysiółek Zawoi na N stoku góry Kiczorka, na wys. 800 m n.p.m., na polanie, która obecnie intensywnie zarasta, zaś w przeszłości zajmowała pow. 16 ha. Nazwa pochodzi od położenia geograficznego.

POD KŁODĄ STAWEK, jezioro na N stoku Wielkiej Babiej Góry, na wys. ok. 1100 m n.p.m., poniżej Górnego Płaju pod Sokolicą. Jest to forma antropogeniczna, o pow. 4,9 m² i głęb. 2,15 m, powstała w miejscu starego szybiku górniczego lub studni. Zwane jest także → Morskim Okiem.

POD LAS, uroczysko o pow. ok. 1,2 ha między granicą lasu a uroczyskiem Do Brzózek, powyżej przysiółków: Żurkowo i U Buby Górnego w Skawicy.

POD KRZYŻEM, las na SW stoku Kiczorki poniżej „widel” dopływów Mosornego Potoku, na wys. 730–780 m n.p.m.

POD LIPAMI, uroczysko w Zawoi Mosorne nad Mosornym Potokiem na wys. ok. 660 m n.p.m. Znajduje się na NE od przysiółka Kącina i zajmują je pola uprawne. Nazwa pochodzi od położenia geograficznego.

POD MAGURKĄ, górny odcinek potoku Wełczówka, powyżej ujścia niewielkiego potoku bez nazwy, niosącego wody z Kolistego Gronia. Źródła potoku znajdują się na wys. 910 m n.p.m., poniżej przeł. Klekociny. Nazwa pochodzi od góry Magurka, której stokami płynie, a która znajduje się na S od przeł. Klekociny.

POD MORSKIM OKIEM SCHRONISKO, schronisko podskalne o dł. 3 m na N stoku Babiej Góry.

POD OKAPEM SCHRON, schronisko podskalne o dł. 3 m na N stoku Babiej Góry.

POD POLANĄ, przysiółek Skawicy Sucha Góra na wys. 570 m n.p.m. w „widłach” dopływów Skawicy Sołtysiej, u podnóża góry Żory. Nazwa pochodzi od położenia geograficznego, poniżej polan na Suchej Górze.

POD SMYRKAMI, uroczysko o pow. 43 arów nad potokiem Skawica Sołtysia, poniżej cmentarza parafialnego w Skawicy. Powyżej dużej spłaszczenia terenu znajduje się tam stromo nachylony stok, po-

rośnięty przez świerki, w miejscowej gwarze nazywane „smerkami”, od których teren wziął nazwę.

POD WALIKIEM, las nad źródłowym odcinkiem potoku przepływanego przez osiedle Surmiaki, między górą Gronik na SW a Kiczorą na NE. Las otaczają polany zarębkowe, na których znajdują się przysiółki: Szczurkówka, Cyrhel, Śpikówka i Swalisko.

PODBŁĘDNA, las na SW stoku bocznego grzbietu Mosornego Gronia, między polaną zarębkową z przysiółkiem Błędna a polaną z przysiółkiem Zimna Dziura znajdującym się na tym grzbiecie.

PODGÓRZE, przysiółek Zawoi nad Mosornym Potokiem na wys. 610 m n.p.m. Nazwa związana jest z jego położeniem pod bocznym grzbieciem góry Kiczorka.

PODPOLICE, przysiółek Zawoi w dolinie potoku Skawica Górna na wys. 630 m n.p.m., na NE stoku góry Spalenica, poniżej głównego ujścia lewobrzeżnego dopływu Skawicy Górnej. Nazwa pochodzi od położenia przysiółka pod górą Polica.

PODPOLICE LAS, las świerkowo-bukowy na N stoku Policy, na bocznym grzbiecie o wys. 1010–1200 m n.p.m., opadającym w kierunku przysiółka Tokarne. Wznosi się między dolinami potoków Głęboki i Skawica Górna.

PODRYZOWANA, przysiółek Zawoi Górnej w dolinie potoku Jaworzyna, poniżej ujścia potoku Słonów na wys. 660 m n.p.m. Nazwa związana jest z położeniem topograficznym. Oznacza lokalizację poniżej „ryz”, powstałych w wyniku ściągania ściętych drzew z lasu. Współcześnie przysiółek ten błędnie nazywany jest → Podryżowana.

PODRYŻOWANA, błędna nazwa przysiółka → Podryżowana.

PODSOT, przysiółek Zawoi Centrum na wys. 550 m n.p.m. między przysiółkami Piergiesi i Borowi.

PODŚWINIARKA, przysiółek Zawoi Górnej powyżej ujścia Słonów Potoku do Jaworzyny, na wys. 670 m n.p.m. Nazwa pochodzi od jego położenia u podnóża góry Świniarka.

PODWISIELEC, las świerkowy na W stoku góry Kapelówka, sięgającym od dna doliny Skawiczanki po szczyt góry.

POLANKI MALIKOWE, przysiółek Zawoi na wys. 730 m n.p.m., na NW stoku góry Kiczorka w źródłowym odcinku potoku bez nazwy, uchodzącym do Skawicy naprzeciwko przysiółka Kukle. Nazwa pochodzi od polan należących w przeszłości do właściciela o nazwisku Malik.

POLANY SKAWICKIE, polany na Skawicy Sucha Góra, na przeł. bez nazwy, między górami Śmietarniak i Suchym Groniem. Polany te, o pow. ok. 16 ha, znajdują się na N od przysiółka U Warty.

POLICY PASMO, pasmo górskie Beskidu Żywieckiego w Beskidach Zachodnich. Rozciąga się między przeł. Lipnicką na W a doliną rzeki Skawy koło Osielca na E. Od N stoki pasma opadają do głębokiej doliny rzeki Skawicy, natomiast stoki S przechodzą w Pasma Orawsko-Podhalańskie. Główny grzbiet rozciąga się na dł. 22 km i prowadzi od przeł. Lipnickiej (1012 m n.p.m.) przez Syhleć (1146 m n.p.m.), Główniak (1093 m n.p.m.), Brożki (1240 m n.p.m.), Cyl Hali Śmietanowej (1298 m n.p.m.), Policę (1369 m n.p.m.), Żłotą Grapę (1247 m n.p.m.) po przeł. Kucalową (1148 m n.p.m.). Dalej biegnie przez Okrąglicę (1239 m n.p.m.), Urwanicę (1106 m n.p.m.), Naroże (1063 m n.p.m.), Soska (939 m n.p.m.) do przeł. Malinowe (840 m n.p.m.), a następnie przez Judaszkę (842 m n.p.m.), Drobny Wierch (772 m n.p.m.), Cupel (887 m n.p.m.), Gawron (738 m n.p.m.), Łysą Górę (630 m n.p.m.), dochodząc do doliny Skawy koło Osielca. Grzbietem tym prowadzi Europejski Dział Wodny oddzielający zlewiska Morza Bałtyckiego na N i Morza Czarnego na S. Do 1772 r. częśćią grzbietu prowadziła granica polsko-węgierska, a po rozbiorach do 1918 r. galicyjsko-węgierska, zastąpiona następnie granicą polsko-czechosłowacką do 1920 r. Po przyłączeniu części Orawy do Polski całe pasmo weszło w granice państwa polskiego. Według *Słownika geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* grzbiet nazywany był także → Palicą i ciągnął się od przeł. Lipnickiej do Hali Krupowej.

POLICA, szczyt górski o wys. 1369 m n.p.m., najwyższy punkt Pasma Policy. Graniczy na W z Cylem Hali Śmietanowej, na E ze Żłotą Grapą, natomiast na S z Czyrńcem. Górę porasta las świerkowy, a pod jej szczytem są także zarośla kosodrzewiny, które zostały tu na początku XX w. nasadzone przez leśniczego. Stoki N góry odwadniane są przez Skawicę Sołtysią oraz jej dopływ Głęboki w E części,

a także przez Skawicę Górną w W części. Stoki S odwadniają natomiast Zakulawka na E i Biały Potok na W. Z S podszczytowego stoku góry, pozbawionego lasu z powodu wiatrołomu mającego miejsce na początku XXI w., roztacza się panorama na Tatry. Historyczna nazwa szczytu to → Police.

POLICE → Polica.

POLICZNE, przysiółek Zawoi Górnej w dolinie potoku Jaworzyna na SW stoku Mosornego Gronia. Na przysiółku zlokalizowana została dolna stacja wyciągu krzesikowego „Mosorny Groń”. Według miejscowej tradycji nazwa przysiółka pochodzi od podziału łupów, jakiego mieli tu dokonywać zbójnicy po powrocie z grabieży.

POŁCZANY, szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 677 m n.p.m., sąsiadujący na S z górą Urwisko, a na N z Białym Kamieniem. W większości stoki porasta las świerkowo-jodłowy, jednak na N i E znajdują się trzy polany, z których największa sięga dna doliny Gołyni.

POSCONKA, uroczysko u N podnóża Babiej Góry, poniżej przysiółka Stolarki, przy drodze do przysiółka Podryzowane. Nazwa pochodzi od pułapek na wilki, które zakładano w pobliżu osad. Taka pułapka składała się z wykopanego głębokiego dołu, z którego wystawały ostre kolce.

POSZUKIWACZY SKARBÓW ŻLEB, żleb na N stoku Wielkiej Babiej Góry opadający spod Diablaka aż do górnej granicy lasu na wys. 1350–1650 m n.p.m. W kierunku W od żlebu rozciąga się Piarzysty Żleb, natomiast na E Szeroki Żleb. Żleb ten nazwę zawdzięcza odnalezionym w 1925 r. w jego środkowej części znakom poszukiwaczy złota i innych cennych kruszców, którzy w przeszłości penetrowali stoki Babiej Góry. W lipcu 1997 r. rzeźba żlebu została zmieniona pod wpływem wielkiego spływu gruzowego.

POŚREDNI BÓR, las świerkowy na N stoku Babiej Góry. Rozciąga się powyżej Zawoi Markowej, w widłach potoków Markowego i Barańcowego, sięgając N skłonu Suchego Gronia. Zwany bywa także → Średnim Borem.

POŚREDNI GRZBIET, spłaszczenie głównego grzbietu Wielkiej Babiej Góry między Diablakiem na E i Kościółkami na NW, na wys. 1640–1690 m n.p.m.

PÓLKO POLANA, nazwa nieistniejącej już polany na szczycie góry Brożki w Paśmie Policy. Polana ta zarosła w wyniku sukcesji leśnej.

PRZEDBABIOGÓRSKIE PASMO → Jałowieckie Pasma.

PRZEŁĘCZ JAŁOWIECKA POŁUDNIOWA, przełęcz między Jałowieckim Garbem a Cylem w Paśmie Babiogórskim, o wys. 993 m n.p.m. Jest ona całkowicie zarośnięta lasem i wyznacza W granicę Babiogórskiego Parku Narodowego. Zwana jest także → Jałowieckim Siodłem.

PRZEŁĘCZ JAŁOWIECKA PÓŁNOCNA, przełęcz zwana także Tabakowym Siodłem, między Jałowieckim Garbem a Kolistym Groniem koło szczytu Mędralowa. Jest wyższą z dwóch sąsiednich przeł. (998 m n.p.m.). Pełni obecnie funkcję bardzo ważnego miejsca turystycznego, przez które przebiega 5 szlaków turystycznych, a w przeszłości biegł tędy szlak przemysłowy z Galicji na Węgry, którym przemycano tytoń, czyli tzw. tabak.

PRZYKRZYCA LAS, las świerkowo-bukowy na bocznym grzbiecie Jałowca, który ciągnie się w kierunku SE. U podnóża tego grzbietu przepływają potoki Korycina i Opaczny, dopływy Welczówki.

PRZYSŁÓP

1. sołectwo w Zawoi zamieszkałe przez 319 mieszkańców (dane 2010 r.).
2. przysiółek Zawoi na S stoku góry Magurka na wys. 650 m n.p.m. między Zawoją i Stryszawą. Nazwa pochodzi z języka wołoskiego i oznacza „przełęcz”.
3. przysiółek Juszczyna Polany na przeł. bez nazwy, między zlewniami Rotni i Cedyńki, na wys. 820 m n.p.m.

PSIE DOLINY, dolina na SE stoku góry Kukłówka w Paśmie Jałowieckim, między grzbieciem Gronie, a następnym grzbieciem na S.

PUTKÓWKA POLANA, polana śródleśna na N stoku Policy, obecnie intensywnie zarastająca. Pierwotnie miała 5,1 ha pow., obecnie ok. 1,3 ha. W przeszłości nazywana była także Buczynną.

PYCIAKOWA, przysiółek Zawoi Górnej na SE stoku góry Welchoń na wys. 750 m n.p.m. powyżej źródłowego potoku bez nazwy, będącego lewym dopływem Skawicy.

R

RĄBANISKA, przysiółek Zawoi, którego pierwotna nazwa brzmiała → Rębaniska. Znajduje się w dolinie Mosornego Potoku na wys. 630 m n.p.m., a jego nazwa pochodzi od wyrębywania lasu, w wyniku którego mogła powstać wolna przestrzeń pod osadę.

RĘBALISKA, dawna nazwa przysiółka → Rąbaliska.

RÓWIENKI, polany poniżej przeł. bez nazwy, oddzielającej Skawicę Suchą Górę od Zawoi Podpolice, o pow. ok. 5 ha. Nazwa wynika z ukształtowania terenu.

RUSINOWA HARENDA, las z małymi polanami śródleśnymi na SW stoku góry Tokarniak, na wys. 600–670 m n.p.m., w Paśmie Policy. Nazwa wywodzi się od dawnych właścicieli, po których zachowała się też nazwa pobliskiego przysiółka U Rusina.

RYBNA, przysiółek Zawoi na terenie Babiogórskiego Parku Narodowego, rozciągający się na polanie Rybna, która często jest mylona z polaną Słonów.

RYBNA POLANA, polana na N stoku Wielkiej Babiej Góry, na wys. 790–815 m n.p.m. Jest wyżej położoną spośród dwóch polan w dolinie Słonowego Potoku. Obecnie ich nazwy często bywają mylone, w wyniku czego Rybna Polana bywa nazywana polaną → Słonów. W przeszłości zajmowała 5,5 ha, a obecnie w wyniku sukcesji leśnej – 2 ha. Na polanie mieści się leśniczówka. Według leśniczego J. Ficka polana ta zawdzięcza swoją nazwę robotnikom leśnym, którzy końcem XIX w. spożywali na niej posiłki z ryb.

REZERWAT NA POLICY IM. PROF. ZENONA KLEMENSIEWICZA, rezerwat krajobrazowy na N stoku Policy obejmujący 58,73 ha. Rezerwat rozciąga się od wys. 1200 m n.p.m. po szczyt góry, obejmując bór świerkowy. Rezerwat ten powstał w 1972 r., a jego patronem został profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego Zenon Klemensiewicz. Był on jedną z 53 ofiar katastrofy lotniczej (2 kwietnia 1969 r.) na N stoku Policy.

ROTNIA

1. potok na N stoku Pasma Policy, biorący swój początek na N stoku góry Soska na wys. 990 m n.p.m. Lewobrzeżny dopływ Skawicy,

przepływa na dł. 5,1 km między górą Oblak na W i grzbieciem Morsończyk, a następnie górą Jawor, Pabiska i Janowa na E, uchodzi do Skawicy na wys. 417 m n.p.m. Nazwa pochodzi od przysiółka Rotnia, przez który przepływa tuż powyżej ujścia do Skawicy.

2. przysiółek Skawicy w ujściowym odcinku potoku Rotnia do Skawicy na wys. 430 m n.p.m. Przysiółek zamieszkały jest przez 50 osób (dane z 2008).

ROZSTAJNA JODŁA → Żywieckie Rozstaje.

ROZTOKA, potok o dł. 4,4 km na N stokach Pasma Policy, biorący swój początek na wys. 980 m n.p.m., na N stoku Urwanicy. Przepływa między Śmietarniakiem na W i Oblakiem oraz Kapelówką na E i uchodzi do Skawicy Sołtysiej na wys. 510 m n.p.m., poniżej przysiółka Oblica. Nazwa pochodzi od roztopowego charakteru tego cieku.

RYZOWANA, przysiółek Zawoi Górnej na stoku nad potokiem Jaworzyna, na wys. 750 m n.p.m. Nazwa pochodzi od tzw. „ryz”, które powstawały w wyniku ściągania drzewa z lasu. Często błędnie nazywany jest → Ryzowana.

RYŻOWANA, błędna nazwa przysiółka → Ryzowana.

RYZOWANE

1. grzbiet Wielkiej Babiej Góry opadający w kierunku N o wys. 850 m n.p.m. Jest lewym odgałęzieniem Starego Gronia, kończącym się na polanie Sulowa Cyrhla. Po E stronie grzbiet ten zamyka Rybny Potok, natomiast po W Dejakowy Potok.

2. las świerkowy na grzbiecie o tej samej nazwie w Paśmie Babio-górskim.

S

SALAĆIAKI, przysiółek Zawoi nad rzeką Skawicą na wys. 530 m n.p.m., poniżej prawego wierzchołka Surmiaków Gronia. Nazwa pochodzi od nazwiska Sałaciak.

SARNOWA GÓRA, szczyt w Paśmie Policy o wys. 513 m n.p.m. Jego strome NW stoki porasta las sięgający aż do dna doliny Skawicy,

a pozostałe stoki, wraz ze szczytem zajęte są przez pola uprawne. Na przeł., która dalej przechodzi w długie spłaszczenie podgórskie, założono cmentarz parafialny w Juszczyne.

SCHRON W ROWIE NA OKRĄGLICY, schronisko podskalne o dł. 2 m na Okrąglicy, wśród rowów rozpadlinowych.

SCHRONISKO NA HALI KRUPOWEJ, schronisko górskie im. Kazimierza Sosnowskiego, na NW skraju Hali Kucalowej w Paśmie Policy, wybudowane w 1935 r. W 1944 r. spalone przez hitlerowców, a w 1955 r. odbudowane przez Krakowski Oddział PTTK. Obecnie jest to jednopiętrowy, drewniany budynek w stylu góralskim, z 36 miejscami noclegowymi.

SCHRONISKO NA MARKOWYCH SZCZAWINACH, schronisko górskie im. Hugo Zapalowicza na N stoku Wielkiej Babiej Góry. Wybudowane zostało w 1906 r. przez Towarzystwo Tatrzańskie i od tego czasu wielokrotnie było rozbudowywane. Po 1918 r. należało do Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, a od 1954 r. nadzór nad nim sprawuje Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Obecny budynek schroniska został wybudowany od podstaw, w miejscu wyburzonego w 2007 r. starego, a otwarto je w 2010 r.

SIKORÓWKA, potok górski o dł. 2,6 km spływający z E stoku Pasma Jałowieckiego, a biorący początek na wys. 1100 m n.p.m., poniżej szczytów Beskidek i Czerniawa Sucha. Wśród bardzo obfitego źródliska potoku znajduje się tzw. Okrągły Bór. Ten lewobrzeżny dopływ Wełczówki uchodzący na wys. 665 m n.p.m., bywa uznawany za jej główny odcinek.

SIODEŁKO, miejscowa nazwa przeł. Brona o wys. 1408 m n.p.m., między Małą a Wielką Babią Górą.

SIODŁO, miejscowa nazwa przeł. Brona o wys. 1408 m n.p.m.

SITARKA, przysiółek Zawoi w dolinie lewobrzeżnego dopływu Skawicy Sołtysiej na wys. 630 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Sitarz.

SITKOWA GRAPA, szczyt o wys. 653 m n.p.m., w Paśmie Jałowieckim, graniczący na E z górą Groniów, natomiast na W przez głęboką dolinę Gołnia z górą Polczany. Nazwa pochodzi od nazwy przysiółka Sitkówka, znajdującego się u podnóża góry.

SITKÓWKA, przysiółek Zawoi między rzeką Skawicą a Sitkową Grapą na wys. 463 m n.p.m. Przysiółek, leżący najniżej spośród zabudowań Zawoi (na E krańcu wsi), składa się z 2 zgrupowań budynków. Przez miejscową ludność zwany jest także → Za wodą.

SKAŁKI, las świerkowy z domieszką jodły na bocznym grzbiecie góry Jawor, opadający w kierunku W do dna doliny Rotni. Na grzbiecie tym znajdują się liczne skałki, od których las ten wziął nazwę.

SKAWICA

1. wieś w dolinie rzeki Skawica, a także w dolinach Skawicy Sołtysiej i Rotni, o pow. 27,87 km², zamieszkała przez 2620 osób (dane z 2010 r.). Skawica w głównej dolinie ma typowy układ łańcuchówki, natomiast na stokach Policy cechuje się układem zarebkowym. Pierwsze wzmianki dotyczące jej powstania pochodzą z 1593 r. Pierwotnie wieś obejmowała obszar położony między jej obecną granicą z Białką a Babią Górą. Górna część wsi nazywana była naprzemiennie Górną Skawicą i Zawoje, aż do odłączenia tej drugiej w 1836 r. jako Zawoja. Od powstania aż do rozbiorów wchodziła w skład starostwa lanckorońskiego. W 1839 r. wraz z innymi wsiami dóbr mawkowskich została sprzedana hrabiemu Filipowi Saint-Genois, którego syn Maurycy odsprzedał ją w 1878 r. Albrechtowi Habsburgowi. W roku 1808 Skawicę zamieszkiwało 1130 osób, a w 1886 r. – 1525. Parafia w Skawicy powstała w 1952 r., jednak już w 1817 r. wybudowana została niewielka domkowa kapliczka, która istnieje do dziś.

2. rzeka górska o dł. 24,2 km w Beskidzie Żywieckim, tworząca głęboką dolinę o tej samej nazwie. Przepływa między Pasmem Jałowickim na NW, Masywem Babiej Góry na S i Pasmem Policy na SE. Skawica, której powierzchnia dorzecza wynosi 145,96 km², jest lewobrzeżnym dopływem Skawy, dostarczającym jej największej wody spośród wszystkich dopływów. Bierze początek jako potok na wys. 985 m n.p.m., poniżej Przełęczy Jałowieckiej Południowej. W górnym odcinku przepływa między: Jałowcowym Garbem, Baranim Groniem i Mokrym Kozubem, po czym na 19,9 km od ujścia dopływa lewobrzeżny Marków Potok. Następnie przepływa obok Kolistego Gronia i na 17,9 km, w przysiółku Widły, łączy się z potokiem Jaworzyna. Na 16,4 km wpada do niej prawobrzeżny Mosorny Potok, a na 16,1 km – lewobrzeżna Wełczówka (powyżej Miśkowców Grzbietu). W centrum Zawoi na 13,6 km wpada do Skawicy prawo-

brzeźny dopływ Jastrzębiec, a rzeka płynie u podnóży Surmiaków Gronia i Niedźwiedziarki. U podnóża góry Bartyzelowa uchodzi do niej lewobrzeźna Kalina (na 11,5 km), a poniżej – prawobrzeźna Skawica Górna. Potok Gołynia, będący lewym dopływem Skawicy, uchodzi do niej na 9,6 km biegu, a naprzeciwko Sitkowej Grapy na 7,6 km – prawobrzeźna Skawica Sołtysia. Ostatnim dużym dopływem jest prawobrzeźna Rotnia wpadająca na 4,4 km. Skawica uchodzi do Skawy na wys. 370 m n.p.m. naprzeciwko góry Jaworkowa. Rzeka przepływa przez 3 wsie: Zawoję, Skawicę i Białkę. Jeszcze do poł. XVIII w. kartografowie oznaczali Skawicę jako górny odcinek Skawy.

SKAWICA CENTRUM, sołectwo w Skawicy zamieszkałe przez 2163 mieszkańców (dane z 2010).

SKAWICA GÓRNA

1. potok górski biorący swój początek na wys. 1345 m n.p.m. na N stoku Policy. Przepływa przez Zawoję Podpolice, a następnie uchodzi do Skawicy na wys. 520 m n.p.m. W górnym odcinku główny ciek łączy się z 4 dużymi potokami oraz kilkoma mniejszymi. Główny potok wypływa spod szczytu Policy i przepływa przez Las Podpolice, na W od grzbietu Paluchówka. Dwa kolejne dopływy z W wypływają spod Cyłu Hali Śmietanowej, natomiast czwarty – spod Kiczorki, łącząc się z pozostałymi w przysiółku Pod Police. Poniżej tego połączenia potok mija na E górę Budowną, Szczurkową Grapę i Gronie. Na W natomiast Spalenicę i Hujdy. Według *Słownika geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* Skawica Górna zwana była w przeszłości także → Babiaków. Potok ten w swoim głównym odcinku ma 6,5 km długości.

2. stara nazwa → Zawoi.

SKAWICA SOŁTYSIA, potok górski na N stokach Pasma Policy, którego źródłisko znajduje się między Policą a Jasną Górą na wys. 1195 m n.p.m. Lewobrzeźna część potoku, która jest głównym odcinkiem, przepływa na W od Łysiny i przyjmuje prawy dopływ na wys. 570 m n.p.m., w przysiółku Solnisko, który niesie wody spod Skawickich Polan. Od tego połączenia Skawica Sołtysia płynie głęboką doliną, nad którą wznoszą się na E Śmietarniak i Kapelówka, natomiast na W Tokarniak i Gronie. Większymi dopływami potoku (nazywanego także → Skawiczanka), są Głębok i z lewej oraz Roztoka

z prawej. Skawica Sołtysia po przepłynięciu 6,5 km uchodzi do Skawicy na wys. 456 m n.p.m., w przysiółku Sołtystwo, od którego potok wziął nazwę. Zlewnia Skawicy Sołtysiej ma ok. 16 km² powierzchni.

SKAWICZANKA → Skawica Sołtysia.

SKŁADY, przysiółek Zawoi Górnej na wys. 630 m n.p.m., poniżej połączenia potoku Skawica z Markowym Potokiem. Nazwa pochodzi od składowanego w tym miejscu drzewa. Zwany jest także → Wiśkami.

SKRĘT RATOWNIKÓW, miejsce na Górnym Płaju na N stoku Wielkiej Babiej Góry, w którym żółty szlak turystyczny odgałęzia się od niebieskiego szlaku prowadzącego na przeł. Lipnicką i kieruje się na Diablak.

SKUPNIE, przysiółek Zawoi Welcza na grzbiecie góry Kołędówka, na wys. 810 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Skupień.

SKUTOWA, przysiółek Zawoi na wys. 740 m n.p.m. na E stoku góry Spalénica, nad lewobrzeżnym dopływem Skawicy Górnej. Nazwa pochodzi od nazwiska Skuta.

SŁONOWNY, dawna nazwa → Słonów Potoku.

SŁONOWY, stara nazwa → Słonów Potoku.

SŁONÓW

1. polana o pow. 2,5 ha w dolinie Słonów Potoku na wys. 690–720 m n.p.m. Jest jedną z dwóch polan w dolinie. W przeszłości zajmowała 4 ha. Obecnie jej nazwa jest mylona z Rybną Polaną znajdującą się wyżej w dolinie.

2. przysiółek Zawoi na terenie Babiogórskiego Parku Narodowego, którego nazwa błędnie została zmieniona przez kartografów austriackich na → Stonów.

SŁONÓW GROŃ, stara nazwa szczytu → Świniarka.

SŁONÓW POTOK, potok o dł. 5,5 km na N stoku Wielkiej Babiej Góry, przepływający między Starym Groniem na W i Słonów Groniem na E. Potok ten, zwany także Słonowym lub Słonownym, ma początek na wys. 1250 m n.p.m., a uchodzi do Jaworzyny na wys. 660 m n.p.m. w Słonówce. Nazwa pochodzi od słonego źródła, jakie je zasilalo. Kartografowie austriaccy w XIX w. zniekształcili nazwę potoku

na → Stonów. Natomiast Słonów Potok poniżej dopływu Żarnowskiego Potoku (na wys. 770 m n.p.m.) nazywany bywa → Rybnym Potokiem.

SŁONÓWKA, nazwa wiedeł potoków: Słonów, Jaworzyna i Błodniańskiej Strużki, na wys. ok. 770 m n.p.m. Ta bardzo stara nazwa zanikła i miejsce to jest nazywane → Lajkonik, od nazwy hotelu, który się tam znajduje.

SŁOWIKOWA STUDNIA, schronisko podskalne wśród rowów grzbietowych Izdebczysk na N stoku Wielkiej Babiej Góry. Studnia, w której znajdował się najstarszy znany ryt naskalny na Babiej Górze, pochodzący z 1643 r., zawałiła się w połowie XX w. Nazwa jej pochodzi od Stanisława Słowika z Zawoi, który w tej studni wykonał stemplowania, poszukując skarbów.

SMYRAKI, przysiółek Zawoi (zwany w miejscowej gwarze → Smyroki), którego nazwa pochodzi od nazwiska Smyrak. Znajduje się on na S stoku góry Kiczora, na wys. 700 m n.p.m.

SYROKI → Smyraki.

SOKOLICA, najniższy z wierzchołków masywu Babiej Góry o wys. 1367 m n.p.m., najbardziej wysunięty na E. Jego stoki E opadają w kierunku przeł. Lipnickiej, natomiast na SW wznosi się kolejna kulminacja Babiej Góry – Kępa. Stoki tej góry w większości porośnięte są przez las świerkowy, natomiast w górnej części przez koso-drzewinę, z wyjątkiem NW stoku, na którym znajduje się najwyższa na Babiej Górze ściana skalna. Stok ten przypomina jednostronną turnię powstałą w wyniku wielokrotnych obrywów skalnych. Jeszcze w II poł. XIX w. gnieździły się na jej stokach orły, które miejscowa ludność myliła z sokołami.

SOLANKI, dawna nazwa części obecnego przysiółka Wełcza, w widłach potoków Korycina i Wełcza.

SOLNISKA, szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 883 m n.p.m., na E od przeł. Kołędówki. Stoki są w większości porośnięte przez las jodłowy, z wyjątkiem SE, na których znajdują się polany zarębkowe z przysiółkami: Figury i Dolina oraz Buczyna i Jaworskie w dolnej części. Na stoku W znajduje się zarębek Kołędówka, którego górna część intensywnie zarasta. Ze stoku W bierze początek potok Kołędówka.

SOLNISKO, przysiółek Skawicy Sucha Góra na wys. 560 m n.p.m., u ujścia potoku Głębokki do Skawicy Sołtysiej.

SOŁTYSTWO, największy przysiółek w Skawicy w ujściowym odcinku Skawicy Sołtysiej na wys. 450–460 m n.p.m. W przeszłości była to własność sołtysia, stąd wziął on nazwę. Zamieszkują go 363 osoby (dane z 2008).

SPALENICA

1. szczyt w Paśmie Policy o wys. 854 m n.p.m. na SE od góry Hujdy. Stoki SW, najbardziej strome, porasta las świerkowy, dominujący także na stoku S. Pozostałe stoki zajęte są przez zarastające polany, z przysiółkami: Krzonka, Piątkowa, Makosiowa, Skutowa, a nad potokiem Skawica Górna znajduje się przysiółek Podpolice.

2. las na N stoku góry Gronie w Paśmie Policy na wys. ok. 600 m n.p.m. w widłach drogi łączącej Skawicę Górną z drogą leśną prowadzącą z Zawoi Marszałki oraz drogą biegnącą do przysiółka Budowna.

STARY GROŃ, boczny grzbiet Wielkiej Babiej Góry odchodzący od jej N stoku. Grzbiet ten rozpoczyna się pod Złotnicą i dalej opada między Słonów Potokiem na E i Markowym Potokiem na W, sięgając do przysiółka Podryzowana. Na grzbiecie tym znajdują się Markowe Szczawiny oraz Dejakowe Szczawiny. Prowadzi tędy czarny szlak turystyczny z Zawoi Podryzowana do Markowych Szczawin.

STOLARKA, przysiółek Górnej Zawoi nad Słonów Potokiem, na wys. 690 m n.p.m. Najprawdopodobniej nazwa pochodzi od wykonywanych w tym miejscu wyrobów z drewna. Potwierdza to występowanie w sąsiedztwie przysiółków, których nazwy są związane ze ściąganiem drzewa z lasu, np. Podryzowana.

STONÓW, błędna nazwa przysiółka → Słonów.

STONÓWKA, las na SW stoku Mosornego Gronia nad potokiem Jaworzyna. Powyżej tego lasu przebiega Droga Stokowa.

STRACONA POLANA, nazwa polany, która uległa sukcesji leśnej. Niedgdyś znajdowała się na S od kulminacji grzbietu Norczak. Była to najmłodsza z powstałych w wyniku wyrębu lasu polan na N stoku Babiej Góry i jedną z ostatnich zamieszkanymi. Zwana była także → Biednym Borem.

STRÓŻE, przysiółek Zawoi u podnóża Lachów Gronia, na wys. 450 m n.p.m.

STUDNIA W IZDEBCZYSKACH, schronisko podskalne o dł. 5 m, na N stoku Babiej Góry.

STUDNIA W POLICY, schronisko podskalne o dł. 5,5 m, w górnym odcinku doliny Skawicy Sołtysiej.

STUDZIENKA R II W OKRĄGLICY, schronisko podskalne o dł. 4 m i głęb. 3,5 m wśród rowów rozpadlinowych pod szczytem Okrąglicy.

SUCHA GÓRA,

1. sołectwo Skawicy zamieszkałe przez 457 mieszkańców (dane z 2010 r.).

2. przysiółek Skawicy w dolinie potoku Skawica Sołtysia, na grzbiecie będącym przedłużeniem Suchego Gronia, na wys. 640 m n.p.m.

3. → Czerniawa Sucha.

SUCHA PRZEŁĘCZ, przeł. w Paśmie Jałowieckim (zwana także → Trzebińską), na wys. 981 m n.p.m. Rozgranicza Jałowiec od niższej Czerniawy Suchoj.

SUCHY GROŃ

1. boczny grzbiet Urwanicy opadający w kierunku N do osiedla Wartówka. Prawie całkowicie pozbawiony drzewostanu, z wyjątkiem E stoku, który porasta las świerkowy. Wzdłuż tego grzbietu, po jego W stronie, znajduje się obryw skalny o długości ok. 250 m.

2. boczny grzbiet Wielkiej Babiej Góry na jej N stoku, odgałęziający się poniżej Kolistej Polany od Starego Gronia. Prowadzi nim zielony szlak turystyczny, który ciągnie się na Suchy Groń z doliny Błotnistej Potoku. W przeszłości był to Zbójcecki Chodnik.

3. → Czerniawa Sucha

SUCHY STAW, jezioro osuwiskowe powstające po wiosennych roztopach i gwałtownych ulewach na Kaczmarczykowych Szczawinach na wys. 1265 m n.p.m. u podnóża Kościółków. Jezioro nazywane jest także → Kaczmarczykowym Stawem. Jego maksymalna głęb. dochodzi do 3 m, a pow. do 450 m².

SUDROWA, polana śródleśna nad potokiem Roztoki o pow. 1,52 ha, na N od przysiółka U Kowali, na Skawicy Sucha Góra.

SULE, przysiółek Zawoi w dolinie Skawicy na wys. 520 m n.p.m., między przysiółkami Koziny i Giertugi.

SUŁOWA CYRHEL, polana o pow. 2 ha na N stokach Wielkiej Babiej Góry, na grzbiecie Starego Gronia. Na polanie (zwanej także → Cyrlą) znajdował się dawniej szałas pasterski, a polana zajmowała wtedy pow. 10,5 ha.

SUŁOWE SZCZAWINY, dwie polany na N stoku Wielkiej Babiej Góry, między Sulowym Potokiem a lewobrzeżnym dopływem Słonowego Potoku, bez nazwy własnej. Mniejsza polana całkowicie już zarosła i znajdowała się ok. 100 m poniżej większej, znajdującej się na wys. 1230–1245 m n.p.m. Większa z polan zajmuje 17 arów. W przeszłości obie polany były połączone, miały 3,58 ha.

SUŁOWY POTOK, potok o dł. 1,8 km przepływający po N stoku Wielkiej Babiej Góry. Bierze początek na wys. 1230 m n.p.m., kilkadziesiąt metrów na E od Sulowych Szczawin, od których wziął nazwę. Ten lewobrzeżny dopływ Słonego Potoku uchodzi do niego na wys. 820 m n.p.m. powyżej Rybnej Polany.

SURMIAKÓW GROŃ, szczyt górski o wys. 766 m n.p.m., o kopulastym kształcie (nazywany był także → Trybułową Grapą), w Paśmie Jałowieckim. Na NW stoku tej góry, wśród rozległych polan znajduje się przysiółek Surmiaki. Stoki E pokrywają natomiast Piergiesowe Polanki.

SURMIACY, przysiółek Zawoi poniżej przeł. bez nazwy między Kiczorą a Surmiaków Groniem, na wys. 670 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Surmiak.

SURMIAKI, przysiółek Zawoi na SW stoku Surmiaków Gronia na wys. 590 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Surmiak.

SURZYNÓWKA, przysiółek Białki na wys. 402 m n.p.m., między przysiółkami Królowa i Penowa. Powyżej zabudowań nad potokiem Pastruga znajduje się cmentarz parafialny i niewielki kamieniołom. Nazwa pochodzi od nazwiska Surzyn.

SURZYN, przysiółek Zawoi na wys. 610 m n.p.m., nad potokiem bez nazwy, biorącym swój początek pod przeł. Kołędówka. Nazwa od nazwiska Surzyn.

SUWORKI, las bukowo-świerkowy na N stokach Policy, powyżej Polany Pótkówka w źródłowym odcinku Skawiczanki, na wys. ok. 950 m n.p.m.

SWALISKO, przysiółek Zawoi na S stoku góry Kiczora w Paśmie Jawowieckim na wys. 690 m n.p.m.

SYHLEC, szczyt o wys. 1146 m n.p.m., powyżej przeł. Lipnickiej, którego nazwa jest pochodzenia wołoskiego i oznacza miejsce wilgotne lub podmokłe. Górę porasta las świerkowy zwany Lasem Syhlec, w którym znajduje się Polana Dziwikówka o pow. 22 arów, Polana Bieńkowa (na S stoku) o pow. 3 ha i rozległa Polana Nowiny. Na stokach tej góry mają źródła liczne potoki: na NW Jaworzynka, na S Syhlec i Składziska, a na E prawobrzeżne dopływy Czarnego Potoku.

SYSTEM R I W OKRĄGLICY, jaskinia o dł. 13 m i głęb. 3,5 m wśród rowów rozpadlinowych na Okrąglicy. Największy obiekt jaskiniowy na tej górze mieści się kilkanaście metrów za kaplicą Matki Bożej Opiekunki Turystów. Nad wejściem do tej jaskini znajdują się ryty naskalne, wykonane w minionych wiekach przez poszukiwaczy skarbów.

SYSTEM W ŁYSINIE, jaskinia o dł. 19 m i głęb. 4 m na osuwisku Łysina na N stoku Policy.

SZARLEJÓWKI, uroczysko w dolinie Skawicy Sołtysiej, ok. 350 m w prostej linii w dół doliny od boiska sportowego w Skawicy. Leży on na wys. ok. 540 m n.p.m., na stromym stoku porośniętym przez las, przedzielony niewielkim prześwitem o szerokości kilkunastu metrów. W tym miejscu w XX w. znajdowała się skocznia narciarska budowana przez młodzież każdej zimy. Nazwa najprawdopodobniej pochodzi od dawnego właściciela Szarleja.

SZCZURKI, przysiółek Zawoi w dolinie Skawicy między przysiółkami Mazury i Śmietany, na wys. 490 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Szczurek.

SZCZURKOWA GRAPA, szczyt o wys. 762 m n.p.m. w Paśmie Policy. Stoki W opadają do doliny Skawicy Górnej, a wschodnie do doliny potoku przepływającego przez osiedle U Żurka. Na E stoku góry znajduje się duża śródleśna polana, natomiast na S – pola uprawne i nieużytki.

SZCZURKÓWKA, przysiółek Zawoi na W stoku góry Kiczora w Paśmie Jałowieckim, na wys. 830 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Szczurek.

SZEROKI UPŁAZ, lej źródłowy Cyłowego Potoku na N stoku Małej Babiej Góry, poniżej Cyłu na wys. ok. 1400 m n.p.m. W przeszłości przechodził tędy Przechód Poszukiwaczy Skarbów.

SZKOLNIKOWE ROZSTAJE, rozgałęzienie szlaków turystycznych na N stoku Wielkiej Babiej Góry na wys. 1100 m n.p.m. Od niebieskiego szlaku łączącego przeł. Lipnicką z Markowymi Szczawinami odgałęzia się w górę stoku zielony szlak na Sokolicę. Nazwa tego odgałęzienia pochodzi od Wawrzyńca Szkolnika (1842–1908), przewodnika Hugo Zapałowicza i znawcy Babiej Góry.

SZOSA KARPACKA, droga łącząca Kraków i Górny Śląsk z Zakopanem, wybudowana w 1968 r. Prowadzi przez dolinę Skawicy na przeł. Lipnicką, na którą wznosi się serpentynami i stamtąd zbiega na Orawę, a dalej w kierunku Nowego Targu i Zakopanego.

SZUMIĄCA WODA, potok o dł. 1 km, na N stoku Wielkiej Babiej Góry, wzdłuż Perci Akademików w jej dolnym odcinku, biorący początek ze źródeł rumoszowych poniżej Kotlinki Suchego Potoku. Źródła te znajdują się na wys. 1320 m n.p.m. Potok uchodzi do Słownego Potoku na wys. 1030 m n.p.m.

SZURKÓWKA, las świerkowy na N stokach Groni, między potokiem bez nazwy, przepływającym przez osiedle U Franczaka na E a potokiem bez nazwy przepływającym przez przysiółek U Żurka na W.

Ś

ŚMIETANOWA HALA, hala na W stoku góry Cył Hali Śmietanowej na wys. ok. 1100 m n.p.m. W przeszłości zajmowała obszar ok. 7 ha, obecnie w większości zarosła. Była to jedna z ważniejszych hal wypasowych w Paśmie Babiogórskim. Stał tam kamienny szałas, w którym jednym z najsłynniejszych baców był Klemens Zajac (1839–1935) ze Skawicy.

ŚMIETANY, przysiółek Zawoi na wys. 497 m n.p.m., między przysiółkami Mazury i Fujacy. Nazwa pochodzi od „Śmietana”, przezwiska wójta skawickiego Jakuba Derca, przywódcy buntu chłopskiego z końca XVII w.

ŚMIETARNIAK, szczyt w Paśmie Policy o wys. 765 m n.p.m. Od S i W stoki opływa potok Skawiczanka, natomiast od N i E potok Roztoki. Strome stoki S i W góry porasta las bukowy, natomiast na N stoku znajdują się liczne polany oraz jaskinia Oblica.

ŚNIEŻNY SCHRON, schronisko podskalne o dł. 4 m, na osuwisku między szczytami Okrąglica i Urwania.

ŚPIKÓWKA, przysiółek Zawoi na SE stoku Arcyglówki na wys. 740 m n.p.m.

ŚREDNI BÓR, stara nazwa → Pośredniego Boru.

ŚREDNIE, przysiółek Zawoi Wełcza na stoku powyżej przysiółka Mleczna na wys. 650 m n.p.m.

ŚWINIARKA

1. szczyt o wys. 801 m n.p.m., wysunięty najdalej na N z całego Paśmie Babiogórskiego. Między potokiem Jaworzyna na E i Rybim Potokiem na W, u podnóża której znajduje się Zawoja Policzne. Stoki NE pokrywają polany, z przysiółkiem Świniarka, natomiast u podnóża góry na stoku W znajduje się polana o pow. 2,25 ha, z przysiółkiem Rybna. Szczyt ten zwany był wcześniej → Słonów Groniem.

2. przysiółek Zawoi na E stoku szczytu o tej samej nazwie nad potokiem Jaworzyna na wys. 730 m n.p.m.

T

TABAKOWE SIODŁO, dawna nazwa → Przełęcz Jałowieckiej Północnej.

TABAKOWY CHODNIK, nazwa starej trasy przemysłowej prowadzącej z Galicji na Węgry (obecnie Słowację), którą przemycano tytoń. Ścieżka ta prowadziła od przeł. Kucałowej przez Pasma Policy po przeł. Jałowiecką Północną w Paśmie Babiogórskim i dalej na Węgry.

TARTAK, przysiółek Zawoi poniżej połączenia Skawicy z potokiem Jaworzyna. Nadal znajduje się tu tartak, który dawniej był tartakiem arcyksięcia.

TOCZKI, przysiółek Zawoi na NE stoku góry Kiczora w Paśmie Jałowickim, na wys. 670 m n.p.m. Obok przysiółka przebiega droga z Zawoi do Stryszawy. Nazwa pochodzi od nazwiska Toczek.

TOKARNIA, las jodłowy w źródłowym odcinku potoku przepływającego przez osiedle U Żurka, na NW stokach Groni.

TRYBAŁOWA POLANA, polana na wys. 770–820 m n.p.m. na bocznym grzbiecie Mosornego Gronia, opadającego w kierunku NW. W większości zarośnięta, zajmuje obecnie 46 arów, natomiast dawniej 1,75 ha.

TRYBAŁY, przysiółek Zawoi nad rzeką Skawicą, poniżej ujścia potoku Welczówka, na wys. 550 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Trybała.

TRZEBIŃSKA PRZEŁĘCZ → Sucha Przełęcz.

TRYBUŁOWA GRAPA, dawna nazwa → Surmiakowej Grapy.

TRZEBUŃSKA HALA, hala na SW stoku Jałowca, na wys. 1000–1111 m n.p.m. Obecnie zajmuje pow. 14,4 ha, natomiast w przeszłości miała ok. 21,5 ha; zmniejszenie jego obszaru spowodowała naturalna sukcesja leśna. Na szczycie Jałowca, który znajduje się na polanie, w 2000 r. umieszczono drewniany krzyż, na pamiątkę pobytu kardynałów Stefana Wyszyńskiego i Karola Wojtyły, późniejszego papieża Jana Pawła II. Hala zwana jest także Kubulkową.

TRZY MOSTKI, uroczysko na W stoku bocznego grzbiecie Cyła Hali Śmietanowej, opadającego w kierunku Kiczorki. Znajduje się na wys. ok. 810 m n.p.m. nad Mosornym Potokiem.

U

U BARANA, przysiółek Skawicy, między przysiółkami Buby Dolne a U Zemlika, na wys. 445 m n.p.m. Przysiółek zamieszkuje 105 osób, a jego nazwa pochodzi być może od Piotra Pacygi, zwanego Barancan.

U BARTONKÓW, przysiółek Skawicy Sucha Góra, na wys. 660 m n.p.m., na zboczu powyżej potoku Głęboki. Zwany jest także U Bartonów, a jego nazwa pochodzi od nazwiska Bartunek.

U CZARNEGO, przysiółek Skawicy, między przysiółkiem U Migasa a U Sitarza na wys. 460 m n.p.m. Ten odosobniony przysiółek zamieszkują 52 osoby (dane z 2008 r.), a jego nazwa pochodzi od nazwiska Czarny.

U FIEDORA, przysiółek Skawicy w jej dolnej części na wys. 438 m n.p.m. między U Szarleja a U Majerza. Jego nazwa pochodzi od nazwiska Fiedor i mieszkają tu 72 osoby (dane z 2008 r.).

U FRANCZAKA, przysiółek Skawicy na wys. ok. 470 m n.p.m., naprzeciwko mostu na rzece Skawica, prowadzącego do dolnej części przysiółka Sitkówka w Zawoi. Zamieszkanym jest przez 90 mieszkańców (dane z 2008 r.). Nazwa przysiółka pochodzi od nazwiska Franczak.

U FRONTA, przysiółek Skawicy (nazywany także Frontowo), zamieszkanym jest przez 45 osób (dane z 2008 r.). Znajduje się nad rzeką Skawicą, między przysiółkami Ficki Dolne i U Wiehcia, na wys. ok. 427 m n.p.m. Jego nazwa pochodzi od nazwiska Front.

U JANA, przysiółek Juszczyzna w dolinie potoku Limowianka, na wys. 530 m n.p.m. Jest pierwszym od strony Skawicy (NW) przysiółkiem w Juszczyźnie Polany. W przeszłości jego części nazywane były także: Do Kudasa oraz U Mosora, a sam przysiółek nazywany jest także → Janowa bądź → Janówka.

U KANI, przysiółek Skawicy Sucha Góra na wys. 660 m n.p.m., w dolinie potoku Głęboki, między przysiółkami U Kocurków i Trybałowka. Nazwa pochodzi od nazwiska Kania.

U KOCURA, przysiółek Skawicy na wys. 441 m n.p.m., zamieszkały przez 39 osób (dane z 2008 r.). Nazwa pochodzi od nazwiska Kocur.

U KOCURKÓW, przysiółek Skawicy Sucha Góra w dolinie potoku Głębokki na wys. 620 m n.p.m. Zwany był w przeszłości → Koczurowo, a jego nazwa pochodzi od nazwiska Kocur.

U KOWALA, przysiółek Skawicy Sucha Góra w dolinie potoku Roztoki na wys. 710 m n.p.m., poniżej przeł. bez nazwy, na Polanach Skawickich. Naprzeciw przysiółka po drugiej stronie potoku znajduje się polana Sudorowa. Nazwa przysiółka pochodzi od zawodu kowal.

U MAJERZA, przysiółek Skawicy na wys. 435 m n.p.m., nad zakolem rzeki Skawicy. Przysiółek zamieszkały jest przez 77 osób (dane z 2008 r.).

U MAŁYSY

1. przysiółek Skawicy, naprzeciwko przełomu rzeki Skawicy na wys. ok. 443 m n.p.m., zamieszkały przez 67 mieszkańców (dane z 2008 r.). Nazwa pochodzi od nazwiska Małyśa.

2. przysiółek Juszczyzna Polany nad potokiem Roztoki, na wys. 690 m n.p.m.

U MIGASA, przysiółek Skawicy na W od potoku Skawica Sołtysia, na wys. 460 m n.p.m., zamieszkały przez 73 osoby (dane z 2008 r.). Nazwa pochodzi od nazwiska Migas.

U MOSORA, dawna nazwa części przysiółka U Jana w Juszczyźnie.

U ORAWCÓW, przysiółek Skawicy Sucha Góra na grzbiecie góry Tokarniak, na wys. 705 m n.p.m., na skraju polany grzbietowej. Nazwa pochodzi od mieszkańców, którzy przybyli tu z Orawy.

U PACYGI, przysiółek Skawicy na wys. 440 m n.p.m., między przysiółkami U Kocura i Buby Dolne. Zamieszkały przez 52 osoby (dane z 2008 r.), nazwę ma od bardzo pospolitego w Skawicy nazwiska Pacyga.

U PALUCHA, przysiółek Skawicy, między przysiółkami U Franczaka a Buby Górne, na wys. 470 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Paluch, które obecnie już nie występuje w Skawicy. Zamieszkały przez 118 osób (dane z 2008 r.).

U PANIENKI, przysiółek Zawoi Dolnej.

U RUSINA, przysiółek Skawicy Sucha Góra na wys. 710 m n.p.m., na N od ostrego zakrętu drogi prowadzącej do przysiółka Na Tokarne. Nazwa pochodzi od nazwiska Rusin.

U SARLEJA, przysiółek Juszczyzna Polany na wys. 730 m n.p.m., na zakręcie drogi za potokiem Roztoki. Nazwa pochodzi od nazwiska Szarlej.

U SITARZA, przysiółek Skawicy (w górnej części miejscowości), naprzeciwko zakola rzeki na wys. 465 m n.p.m. Zamieszkały przez 61 osób (dane z 2008 r.). Nazwa pochodzi od nazwiska Sitarz.

U SOŁTYSA, przysiółek Skawicy Sucha Góra, na przeł. bez nazwy, powyżej przysiółka Na Tokarnem na wys. 780 m n.p.m. Jego nazwa pochodzi od sołtysa, który był pośrednikiem między panem a mieszkańcami tej części wsi.

U SKUTY, przysiółek Skawicy w jej centralnej części, na wys. ok. 450 m n.p.m. Większość zabudowy znajduje się między drogą wojewódzką nr 957 a rzeką Skawicą. Jest to drugi co do zaludnienia przysiółek Skawicy, zamieszkały przez 158 mieszkańców (dane z 2008 r.). Nazwa pochodzi od nazwiska Skuta.

U STECA, przysiółek Skawicy na N stoku Chromówki, nad rzeką Skawicą na wys. 410 m n.p.m. Zamieszkały jest przez 96 osób (dane z 2008 r.). Jego nazwa pochodzi od nazwiska Stec.

U SZARLEJA, przysiółek Skawicy w jej dolnej części, na wys. ok. 437 m n.p.m. między przysiółkami U Małysy i U Fiedora, zamieszkały przez 100 osób (dane z 2008 r.). Nazwa pochodzi od nazwiska Szarlej.

U WARTY, przysiółek Skawicy Sucha Góra (zwany także → Warówką), znajduje się na przeł. bez nazwy, między Śmietarniakiem a Suchym Groniem wśród Skawickich Polan na wys. 730 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Warta.

U WIEHCIA

1. przysiółek Skawicy na wys. ok. 429 m n.p.m., poniżej przełomu Skawicy. Powyżej przysiółka znajduje się cmentarz choleryczny. Przysiółek zamieszkały jest przez 74 mieszkańców (dane z 2008 r.).

2. przysiółek Skawicy Sucha Góra, w źródłowym odcinku potoku Roztoki na wys. 710 m n.p.m. Nazwa przysiółka (zwanego także → Wiehćiówka) pochodzi od nazwiska Wiehć.

U WOJTYCZKI, przysiółek Skawicy na wys. 438 m n.p.m., między przysiółkami U Majerza i U Kocura. Przysiółek, którego nazwa pochodzi od nazwiska Wojtyczko, zamieszkały jest przez 33 osoby (dane z 2008).

U ZARĘBY, przysiółek Skawicy Sucha Góra (zwany także → Zarem-bówka) na grzbiecie góry Tokarniak, na wys. 725 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Zaręba.

U ZEMLIKA, przysiółek Skawicy na E od Zespołu Szkół w Skawicy, na wys. 447 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Zemlik. W 2008 r. zamieszkiwany przez 91 osób.

U ŻURKA, przysiółek Skawicy na granicy z Zawoją, na wys. 475 m n.p.m., zamieszkały przez 74 osoby (dane z 2008 r.). Nazwa pochodzi od nazwiska Żurek.

UPLĄZY, część N stoku Wielkiej Babiej Góry na wys. 1360–1690 m n.p.m., między Kotlinką Suchego Potoku a Pośrednim Grzbieciem.

URWANICA, szczyt o wys. 1106 m n.p.m. w głównym grzbiecie Pasma Policy na NE od Okrąglicy. Na jego S stoku ma początek Potok Kamycko, a na N – potok Roztoki. Strome stoki N porasta las bukowy, natomiast na łagodnym stoku S znajduje się wiele polan: Banaśka, Kostuśka, Kubowa, Mojki, Rogujka.

URWISKO

1. boczny grzbiet góry Połczany, o wys. 510–650 m n.p.m., opadający w kierunku S od szczytu w kierunku doliny Skawicy. Porasta go las świerkowy.

2. potok przepływający po N stoku Małej Babiej Góry, ze źródłem na wys. 1000 m n.p.m. Potok ten przepływa między Baranym Groniem na W i Mokrym Kozubem na E, a uchodzi z prawego brzegu na wys. 695 m n.p.m. w Zawoi Czatoża do Skawicy, po przepłynięciu 2,6 km. W przeszłości zwany był także → Paździornym Potokiem.

W

W GÓRNYM ZAPADLISKU JASKINIA, jaskinia na N stoku Babiej Góry o dł. 41 m.

W ŁYSINIE SCHRONISKO, schronisko podskalne o dł. 2,5 m w niszy skalnej osuwiska Łysina w Paśmie Policy.

W ŁYSINIE II SCHRONISKO, schronisko podskalne o dł. 2,5 m na osuwisku Łysina w Paśmie Policy.

W ŁYSINIE III SCHRONISKO, schronisko podskalne o dł. 2 m i głęb. 0,6 m na N stoku Policy na osuwisku Łysina

W ŁYSINIE IV SCHRONISKO, schronisko podskalne o dł. 2,5 m i głęb. 1,2 m na osuwisku Łysina w Paśmie Policy.

W OKRĄGLICY JASKINIA, jaskinia o dł. 5 m i głęb. 2 m, poniżej kopuły szczytowej Okrąglicy w Paśmie Policy.

W OKRĄGLICY SCHRONISKO, schronisko podskalne o dł. 4,5 m, znajdujące się kilkanaście metrów poniżej szczytu Okrąglicy w Paśmie Policy, wśród rowów rozpadlinowych. Obiekt tworzy jeden korytarz o trójkątnym przekroju. Jest najstarszym ze znanych schronisk podskalnych w Paśmie Policy.

W PALUCHÓWCE SCHRONISKO, schronisko podskalne o dł. 4,5 m, na N stoku Policy.

W POTOKU, przysiółek Zawoi, nad potokiem przepływającym przez przysiółek Jaworskie, na wys. 720 m n.p.m. w Paśmie Jałowieckim.

W ZŁOTEJ GRAPIE JASKINIA, jaskinia o dł. 6 m na N stoku Policy.

WARZĘCHÓWKA, przysiółek Zawoi w głównej dolinie Skawicy, pomiędzy przysiółkami Kąkole i Trybały, na wys. 545 m n.p.m. Powyżej przysiółka na stoku zbudowano krótki wyciąg orczykowy.

WELCZA

1. sołectwo Zawoi zamieszkałe przez 584 mieszkańców (dane z 2010 r.).
2. przysiółek Zawoi, (od którego wzięło nazwę sołectwo), na wys. 640 m n.p.m., nad potokiem Welczoń.
3. → Welczówka.

WELCZOŃ

1. szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 879 m n.p.m., między potokiem Welczówka na N i rzeką Skawicą na S. Stoki góry porasta las świerkowy, natomiast na szczycie i na SE stoku znajduje się kilka polan, które w przeszłości stanowiły jedną o pow. 16,5 ha. Strone stoki N pozbawione są zabudowy, natomiast na stoku S znajdują się liczne przysiółki, np. Pyciakowa i Francule.
2. przysiółek Zawoi na S stoku góry o tej samej nazwie. Niewielki przysiółek znajduje się na wys. 670 m n.p.m. Najprawdopodobniej nazwa pochodzi od słowa „welczeć”, oznaczającego ujadanie wilków.
3. → Welczówka.

WELCZÓWKA, potok górski będący lewobrzeżnym dopływem Skawicy, przepływający między grzbietem Welczoń na E i szczytami Pasma Jałowieckiego na W i N. Potok ten wypływa spod przeł. Klekociny na wys. 910 m n.p.m., natomiast jego górny odcinek zwany Pod Magurką wypływa spod Kolistego Gronia. Po przepłynięciu 6,3 km potok ten (zwany także → Welcza) uchodzi do Skawicy, na wys. 549 m n.p.m. Nazwa pochodzi od przysiółka Welczoń, przez który przepływa.

WIDELKI

1. rozgałęzienie dróg w Zawoi powyżej przysiółka Składy. Jedna droga prowadzi w kierunku SW do Zawoi Czatoża, natomiast druga – na S, do Zawoi Markowa.
2. → Składy.

WIDŁY, przysiółek Zawoi Górnej na wys. 620 m n.p.m. w widłach potoków Skawica i Jaworzyna, które od tego miejsca tworzą rzekę. Nazwa pochodzi od jego położenia topograficznego.

WIELKA BABIA GÓRA, część Masywu Babiej Góry między przeł. Brona na NW, a przeł. Lipnicką na E. Najwyższym szczytem masywu jest Diablak o wys. 1725 m n.p.m. Ta część Masywu nazywana jest także → Dużą Babią Górą.

WIELKI JAŁOWIEC → Jałowiec.

WIELKI KAMIENISTY ŻLEB, żleb na N stoku Wielkiej Babiej Góry. Zwany także Szerokim Żlebem, powstał w wyniku wielkiego obrywu skalnego i jest największy na Babiej Górze. Żleb sięga aż w pobliże Sulowych Szczawin.

WIELKI PIARG, piarg na N stoku Wielkiej Babiej Góry, poniżej kulminacji Diablaka na wys. ok. 1590–1650 m n.p.m. Przechodzi tędy żółty szlak turystyczny, prowadzący na szczyt, powyżej Czarnego Dziobu.

WICHERCHÓWKA, szczyt w Paśmie Jałowieckim o wys. 634 m n.p.m., porośnięty przez las jodłowo-sosnowy. Nazywany bywa także → Kurdyjówką.

WIERCHY WICHEROWE, boczny grzbiet góry Wicherchówka w Paśmie Jałowieckim o wys. 497 m n.p.m., opadający w kierunku NE. Zbocze E odwadniane jest przez potoki: Bogaczówka i Czajówka, natomiast W przez potok Wicherków.

WILCZA ŁAPA, polana na W stoku góry Brożki, między przysiółkiem Policzne a Drogą Stokową. Polana ta o pow. 3,4 ha obecnie intensywnie zarasta.

WILCZNA

1. sołectwo Zawoi zamieszkałe przez 1415 mieszkańców (dane z 2010 r.).
2. przysiółek Zawoi Górnej nad potokiem Skawica, na wys. 630 m n.p.m. W tym przysiółku znajduje się kościół parafialny dla Zawoi Górnej. Nazwa pochodzi od wilków, które w przeszłości licznie występowały w tej okolicy.

WILCZNY POTOK, potok o dł. 0,9 km przepływający przez N stoki Wielkiej Babiej Góry. Płynie od połączenia Dejakowego Potoku z jego prawobrzeżnym dopływem bez nazwy, na wys. 772 m n.p.m. Uchodzi jako prawobrzeżny dopływ, do Markowego Potoku na wys. 619 m n.p.m.

WITKÓWKA, szczyt w Paśmie Jałowieckim (nazywany także → Malikowskim Groniem) o wys. 760 m n.p.m., porośnięty przez las świerkowy z domieszką sosny. Na NE znajduje się szczyt Wierzchówka, a na SW Sitkówka. W przeszłości w podszczytowej partii góry znajdowały się trzy polany (na stokach N i E), które obecnie całkowicie zarosły.

WŁOSIANKA, przysiółek Zawoi Welcza na E stoku Kołędówka, na wys. 810 m n.p.m. Nazwa pochodzi od słowa „Vlah” oznaczającego Wołocha.

WODOSPAD NA MOSORNYM POTOKU, jeden z największych wodospadów w polskich Beskidach o wys. 8 m, powstały na potoku Mosorny. Tworzy go kilka stopni skalnych, z obu stron otoczonych przez strome ściany skalne. Prowadzi do niego niebieski szlak turystyczny z Zawoi Mosorne.

WOŁOWE SKAŁKI → Główniak.

WYRODÓWKA, przysiółek Białki na wys. 415 m n.p.m., między przysiółkami Miśkowa i Madejówka.

WYŻNI SYHLEC, szczyt w Paśmie Policy o wys. 1121 m n.p.m., między górami Brożki na NW i Główniakiem na SW. Wschodnie stoki opadają do głębokiej doliny Białego Potoku. W przeszłości nazywany górą → Piekielnicą lub → Piekielnicką, stąd SE stoku znajduje się las Piekielnicki. Na stoku NE, w źródłowym odcinku Białego Potoku, rośnie las Składziska.

Z

ZA GRONIEM

1. las świerkowy na bocznym grzbiecie góry Hujdy w Paśmie Policy, opadającym w kierunku NE, na wys. 590–770 m n.p.m. Na S od tego lasu znajdują się polany z przysiółkiem Za Groniem.

2. przysiółek Zawoi na wys. 790 m n.p.m., na N stoku góry Hujdy. Przysiółek ten, złożony z trzech domów, znajduje się na śródleśnej polanie o pow. 1,5 ha. Nazwa pochodzi z języka wołoskiego i znaczy „grui”, czyli „szczyt”, a wiąże się z położeniem przysiółka za tym szczytem.

ZA ŁYSINĄ, las świerkowy w głównym grzbiecie Pasma Policy na N od Hali Kucalowej, powyżej wielkiego obrywu skalnego, zwanego Łysiną.

ZA POLANĄ, przysiółek Zawoi Welcza, nad ujściem potoku Sikorówka, na wys. 700 m n.p.m. Nazwa pochodzi od jego położenia geograficznego.

ZA WODĄ → Sitkówka.

ZABIELANA, dawna nazwa wsi → Białka.

ZABIELSKI LAS, las świerkowo-bukowy na NW stoku góry Oblok, nad potokiem Roztoki. Nazwa najprawdopodobniej oznacza, że należał on w przeszłości do jednego z mieszkańców Białki, którzy nazywani byli Zabielanami.

ZABÓR, przysiółek Zawoi Przysłop na wys. 680 m n.p.m., między przysiółkami Pod Grapą i Kobieie; nazwa oznacza, że znajdował się „za borem”.

ZAJĄCE, przysiółek Zawoi na SE stoku góry bez nazwy, na N od Miśkowców Gronia, na wys. 600 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Zajęc.

ZAKAMIEN, przysiółek Zawoi na SW stoku góry Biały Kamień, na wys. 660 m n.p.m. W bezpośrednim sąsiedztwie przysiółka znajduje się klasztor Kamedułów Bosych. Nazwa tego przysiółka oznacza miejsce znajdujące się za górą Biały Kamień.

ZAKOPANIEC, przysiółek Zawoi nad rzeką Skawicą na wys. 580 m n.p.m., między przysiółkami Bębny Dolne a Bębny Górne.

ZALAS, przysiółek Zawoi na N stoku góry Nad Dejówką, na wys. 590 m n.p.m. poniżej przeł. bez nazwy między Zawoją i Grzechynią. Nazwa pochodzi od położenia geograficznego przysiółka, który dla mieszkańców doliny Skawicy od dziesięcioleci mieścił się „za lasem”.

ZALEWOWY SCHRON, schronisko podskalne o dł. 2,5 km w korycie potoku Skawica Górna w Zawoi Podpolice.

ZAREMBÓWKA → U Zaręby.

ZAWOJA, wieś w górnej części doliny Skawicy o pow. 100,78 km², posiadająca liczne przysiółki. Pierwotnie Zawoja stanowiła część Skawicy i nazywana była → Górną Skawicą, prawnie wyodrębniła się w 1836 r. Po raz pierwszy w dokumentach pojawiła się jednak już w 1646 r. jako świeżo osadzone → Zawoje. Od powstania należała do dóbr makowskich. Po rozbiorach przeszła na własność skarbu austriackiego. W 1839 r. została jednak sprzedana hrabiemu Filipowi Saint-Genois, którego syn Maurycy w 1878 r. odsprzedał ją Albrechtowi Habsburgowi. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości została w 1924 r. odsprzedana Polskiej Akademii Umiejętności

w Krakowie. W XIX w. był to ośrodek produkcji żelaza, z licznymi tartakami wodnymi, foluszami i młynami. W okresie międzywojennym Zawoja stała się miejscowością letniskową, obecnie jest jednym z ważniejszych ośrodków turystycznych w Beskidach. Parafia w Zawoi Centrum powstała w 1819 r. Jednak w latach 1757–1759 r. zbudowano we wsi pierwszy kościół, pod wezwaniem św. Klemensa. W 1888 r. został on przebudowany i powiększony. W Zawoi powstały jeszcze dwie parafie: w 1981 r. w Zawoi Zakamienia, a w 1988 r. w Zawoi Górnej. W 1886 r. wieś zamieszkiwało 4928 osób, natomiast w 2010 r. – 6549.

ZAWOJA CENTRUM, sołectwo Zawoi zamieszkałe przez 2121 osób (dane z 2010).

ZAWOJA DOLNA, sołectwo Zawoi, zamieszkałe przez 1223 osób (dane z 2010 r.).

ZAWOJE, dawna nazwa → Zawoi.

ZBÓJE, niewielki poziom zrównania stoku między Kiczorką a Cylem Hali Śmietanowej na wys. 790–805 m n.p.m., powyżej wideł Mosornego Potoku, porośnięty przez bukowy las.

ZBÓJNICKA GROTA W BABIEJ GÓRZE, jaskinia o dł. 7 m na N stoku Wielkiej Babiej Góry.

ZBÓJSKA DZIURA, jaskinia o dł. 10 m i głęb. 6 m na S stoku Sitkowej Grapy w Paśmie Jałowieckim. Odkryta została w 2003 r. przez grupę amatorów speleologii ze Skawicy.

ZEMLIKI, przysiółek Zawoi naprzeciw ujścia potoku Kalinka do Skawicy, na wys. 510 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Zemlik.

ZIELONE OSIEDLE, przysiółek Zawoi w ujściowym odcinku Skawicy Górnej.

ZIELONY STAWEK, jezioro osuwiskowe na N stoku Złotej Grapy w Paśmie Policy, w dolinie Skawiczanki, kilkadziesiąt metrów na E od pasa wychodni skalnych. To jeziorko okresowe, o pow. 35 m² (misy jeziornej 60 m²), znajduje się na wys. 927 m n.p.m. i napełnia się wodą po wiosennych roztopach oraz po znacznych opadach deszczu. Obwód misy jeziornej wynosi 27 m, a maksymalna głęb. 0,24 m. Średnia głęb. jeziora wynosi 0,15 m. Dno pokrywa muł

o średniej miąższości 0,1 m, a maksymalna zmierzona jego miąższość wyniosła 0,35 m (dane z 2010 r.). Nazwa pochodzi od zielonej barwy, jaką przybiera woda w jezioru podczas niskich stanów.

ZIMNA DOLINKA, rów grzbietowy na N stoku Wielkiej Babiej Góry, między Kępą na NE i Głowniakiem na SW. Na dnie rowu znajduje się Zimny Stawek, najwyżej położone jezioro osuwiskowe Babiej Góry. Nazwa pochodzi od panujących tu warunków meteorologicznych.

ZIMNA DZIURA, przysiółek Zawoi na polanie zarębkowej o pow. 7,5 ha, wśród lasu świerkowo-jodłowego, na bocznym grzbiecie Mosornego Gronia, o wys. 850–950 m n.p.m. opadającym w kierunku NW.

ZIMNY STAWEK, jezioro osuwiskowe na N stoku Wielkiej Babiej Góry w dnie Zimnej Dolinki na wys. 1545 m n.p.m. Jest najwyżej położonym jeziorem na Babiej Górze. Jezioro przez długi czas jest zamrożone. Jego średnia pow. wynosi 5,5 m², a głęb. 0,2 m.

ZŁE PYRCI, uroczysko na N stoku Babiej Góry, o bardzo stromo nachylonym stoku, na W od Cyłowego Potoku, poniżej Górnego Płaju.

ZŁOTNICA, część głównego grzbietu Wielkiej Babiej Góry, między Kościólkami na SE a Izdebczyskami na NW. Kończy się progiem krioplanacyjnym ponad przeł. Brona.

Ż

ŻARNOWSKIE SZCZAWINY, trzy zarastające intensywnie polany na N stoku Wielkiej Babiej Góry, między Żarnowskim Potokiem na E i lewobrzeżnym dopływem Sulowego Potoku na W, na wys. 1015–1155 m n.p.m.

ŻARNOWSKI POTOK, potok o dł. 2,8 km, spływający N stokiem Wielkiej Babiej Góry, od źródeł na wys. 1330 m n.p.m. spod Kępy. Uchodzi do Słonowego Potoku na wys. 770 m n.p.m., poniżej Rybnej Polany. Nazwa pochodzi od Żarnowskich Szczawin, obok których przepływa.

ŻMIJOWISKO, uroczysko na N stoku Małej Babiej Góry, między Markowymi Szczawinami na E i Cyłową Zerwą na W, na wys. Górnego Płaju. W tym miejscu obecnie zauważono intensywne obumieranie lasu.

ŻORY, szczyt o wys. 630 m n.p.m. w widłach Skawicy Sołtysiej. U podnóża tej góry znajdują się przysiółki: Pod Polaną, Solnisko i Dzwonek.

ŻYWCZAKI, przysiółek Zawoi na E stoku Miśkowców Gronia na wys. 570 m n.p.m. Nazwa pochodzi od nazwiska Żywczak.

ŻYWIECKIE ROZSTAJE, miejsce na głównym grzbiecie Małej Babiej Góry, na W od Czarnej Hali i SE od Jałowieckiego Siodła. W miejscu tym (zwanym także → Rozstajna Jodła), rozgałęzia się zielony szlak turystyczny prowadzący do schroniska turystycznego na Markowych Szczawinach i czerwony szlak prowadzący na Diablak. Nazwa upamiętnia miejsce rozgałęzienia szlaków turystycznych, polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego oraz niemieckiego Beskiden-Vereinu. Turyści zrzeszeni w obu tych organizacjach turystycznych od tego miejsca podążali osobnymi szlakami do swych schronisk turystycznych znajdujących się na Markowych Szczawinach i pod Diablakiem.

- Babia Góra Zawoja. Mapa turystyczna 1:30 000*, Kraków: Compass, 2004.
- Baścik M., Chelmiecki W., 2006, *Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50 000*, Ark. M-34-76-C Sucha Beskidzka, GUGiK, Rzeszów.
- Baścik M., Chelmiecki W., Kasina M., 2006, *Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50 000*, Ark. M-34-88-A Zawoja, GUGiK, Rzeszów.
- Chlebowski B., Walewski W. (red.), 1887, *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, Druk „Wieku” Nowy Świat, Warszawa, 8.
- Chlebowski B., Walewski W. (red.), 1889, *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, Druk „Wieku” Nowy Świat, Warszawa, 10.
- Chlebowski B. (red.), 1895, *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, Druk „Wieku” Nowy Świat, Warszawa, 14.
- Fedorowicz W., 1984, *O językoznawczych dociekaniach Aleksego Siemionowa*, „Wierchy”, 53, 354–359.
- Franczak P., 2009, *Jaskinie* [w:] J. Harasimczyk (red.), *Monografia Skawicy*, Faktoria Wyrazu, Skawica–Kraków, 277–284.
- Franczak P., 2010, *Nowe jaskinie Pasma Polic*, „Jaskinie”, 59 (2), 30–31.
- Figiel S., Janicka-Krzywda U., Krzywda P., Wiśniewski W.W., 2006, *Beskid Żywiecki. Przewodnik*, Rewasz, Pruszków.
- Fujek J., Urbaniec T., 2010, *Babiogórskie stawy*, „Rocznik Babiogórski”, 12, 31–36.
- Janicka-Krzywda U. (red.), 1996, *Monografia Zawoi*, Forma, Kraków–Zawoja.
- Janicka-Krzywda U. (red.), 2010, *Kultura ludowa Górali babiogórskich*, Oficyna Wydawnicza „Wierchy”, Kraków.
- Kondracki J., 2004, *Regiony fizycznogeograficzne Polski*, wyd. Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Krzywda P., 1984, *Opus magnum Aleksego Siemionowa*, „Wierchy”, 53, 346–354.
- Krzywda P., 2001, *Grupa Babiej Góry. Beskid Żywiecki cz. III*, Wyd. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze „Kraj”, Warszawa.
- Łajczak A., 1995, *Matka niepogod* [w:] U. Janicka-Krzywda U., A. Łajczak (red.), *Babiogórskie ścieżki*, Wyd. Dyrekcja BgPN, Poznań.
- Mapa hydrograficzna 1:50 000*, arkusz M-34-76-C Sucha Beskidzka, 2006, GUGiK, Rzeszów.

- Mapa hydrograficzna 1:50 000, arkusz M-34-88-A Zawoja*, 2006, GUGiK, Rzeszów.
- Mapa topograficzna 1:10 000, arkusz 172.434*, 1980, ZPGK „Geokart”, Rzeszów.
- Mapa topograficzna 1:10 000, arkusz 172.443*, 1980, ZPGK „Geokart”, Rzeszów.
- Mapa topograficzna 1:10 000, arkusz 182.212*, 1980, ZPGK „Geokart”, Rzeszów.
- Mapa topograficzna 1:10 000, arkusz 182.214*, 1980, ZPGK „Geokart”, Rzeszów.
- Mapa topograficzna 1:10 000, arkusz 182.221*, 1980, ZPGK „Geokart”, Rzeszów.
- Mapa topograficzna 1:10 000, arkusz 182.223*, 1980, ZPGK „Geokart”, Rzeszów. Matuszczyk A., 1989, *Beskid Żywiecki. Pasma Polic. Przewodnik turystyczny*, Wyd. Kraj, Kraków
- Matuszczyk A., 1991, *Beskid Żywiecki. Pasma Jałowieckie. Przewodnik turystyczny*, Wyd. Kraj, Kraków.
- Midowicz W. (red.), 1992, *Mała Encyklopedia Babiogórska*, Rewasz, Pruszków.
- Nowalnicki T., 1971, *Beskidzkie jeziora zaporowe*, „Wierchy”, 40, 274–280.
- Pawłowski J., 1963, *Nowe osuwisko na Babiej Górze*, „Wierchy”, 32, 269–271.
- Pawłowski J., 1987, *Antoni Waga na Babiej Górze – najstarsza relacja o Grubej Jodle*, „Prace Babiogórskie”, 7, 69–70.
- Przybyło S., 1963, *Jeziorka Babiej Góry. Opis hydrograficzny*, Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytet Jagielloński, praca magisterska, maszynopis.
- Setkowicz J., 1985, *Cyrhle babiogórskie*, „Prace Babiogórskie”, 6, 33–34.
- Siemionow A., 1984, *Ziemia Wadowicka*, Komisja Turystyki Górskiej Oddział PTTK „Ziemia Wadowicka”, Wadowice.
- Sosnowski K., 1923, *Babia Góra*, „Wierchy”, 1, 52–69.
- Sumera K., 2009, *Historia Skawicy do 1900 roku* [w:] J. Harasimczyk (red.), *Monografia Skawicy*, Faktoria Wyrazu, Skawica–Kraków, 47–58.
- Szafer W. (red.), 1963, *Babiogórski Park Narodowy*, Polskie Wydawnictwo Naukowe, Kraków.
- Szafraniec S., Parusel J., 2009, *Środowisko przyrodnicze wsi Skawica* [w:] J. Harasimczyk (red.), *Monografia Skawicy*, Faktoria Wyrazu, Skawica–Kraków, 35–44.

Wołoszyn B.W., Jaworski A., Swagrzyk J., 2004, *Babiogórski Park Narodowy. Monografia Przyrodnicza*, Wyd. Komitet Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk, Babiogórski Park Narodowy, Kraków.

Wykaz mieszkańców Skawicy na dzień 15 marca 2008 roku [w:] J. Harasimczyk (red.), *Monografia Skawicy*, Faktoria Wyrazu, Skawica-Kraków, 387-403.

PODZIĘKOWANIA

Pragnę bardzo serdecznie podziękować wszystkim, którzy pomogli mi w wydaniu tej książki oraz dali wskazówki do prawidłowego opracowania zebranego materiału.

Wyrazy wdzięczności kieruję do Pana prof. dr hab. Wojciecha Chełmickiego za wyrażenie zgody na opracowanie niniejszego słownika, za wszelkie wskazówki oraz zaangażowanie w proces wydawniczy. Panu prof. dr hab. Adamowi Łajczakowi dziękuję za wnikliwą recenzję i konstruktywne uwagi, a Panu dr hab. Robertowi Twardoszowi za wszelkie uwagi merytoryczne i pomoc przy publikacji.

Dziękuję również Panu prof. dr hab. Zygmuntowi Górcze oraz Paniom mgr Marii Baścik i dr Elżbiecie Bilskiej-Wodeckiej za życzliwe uwagi merytoryczne i prowadzone dyskusje. Pragnę także podziękować koleżankom i kolegom z Koła Geografów Uniwersytetu Jagiellońskiego za wszelką pomoc przy opracowaniu tej książki.

Szczególnie dziękuję Karolinie Listwan za wsparcie podczas przygotowywania opracowywania.

Paweł Franczak

